

ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА

ДОКЛАД

**НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СТОПАНСКИ НАУКИ И УПРАВЛЕНИЕ
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА
ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА УНИВЕРСИТЕТ ЗА
НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО ГР. СОФИЯ**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за институционална акредитация на Университет за национално и световно стопанство.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО, чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА /20. 10.2016 г./ критерии за институционална акредитация на висшите училища в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.77, ал.2 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ПРИ ПРЕХОДНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗАКОНА ЗА ВИШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ (ЗВО)

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

Решения	Номер и дата на протокола/дата на извършеното действие
Информация за решението от предходната акредитация	Протокол № 15/ 19.07.2012 г.
Откриване на процедурата от АС	12.01.2017 г. /Протокол № 1
Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	23.03.2017 г./ Протокол № 7
Извършено посещение на ЕГ във ВУ	28.05.2017 г. - 31.05.2017 г.
Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 14/ 13.09.2017 г.
Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 17/ 04.10.2017 г.
След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА УНСС

УНСС е получил институционална акредитация с решение на АС на НАОА (писмо на НАОА изх. № 1882/31.07.2012 г. до Ректора на УНСС) с обща оценка по критериите 9.65, срок на валидност на акредитацията 6 години и общ образователен капацитет от 24 000 студенти. Към момента на посещението на ЕГ в УНСС одобреният капацитет възлиза на 27 320 студенти.

При посещението на Експертната група на НАОА в УНСС през периода 28-31.05.2017 г. е отделено приоритетно внимание на устойчивостта на действията на висшето училище по изпълнение на препоръките, посочени в решението на Акредитационния съвет от 31.07.2012 г. (доколкото срокът и на двете препоръки е постоянен). В резултат на проведените разговори и преглед на наличната документация, ЕГ установява, че през целия следакредитационен период университетът осъществява **системни действия по изпълнение на направените препоръки и е постигнал значителен напредък по всяка една от тях**. Изпълнението им се възприема от ръководството и академичния състав на университета не като отделен акт, а като непрекъснат процес, за което на ЕГ са предоставени множество доказателства (Приложение 1А).

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/неизпълнението на всички критерии за оценяване по процедура за институционална акредитация на висши училища (ВУ) в съответствие с ESG - част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 77, ал. 2. от ЗВО, както следва:

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности

По 1.1.1. В УНСС е официално утвърдена и обявена на интернет страницата политика по качеството, за реализирането на която е разработена необходимата организационна структура и са разпределени отговорностите между различните нива на управление на качеството. Политиката по качеството е част от стратегическото управление на университета. Създадени са условия за прозрачност на дейността на УНСС чрез включване на представители на

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

студентите и други заинтересовани страни в различните нива на управление и поддържане на качеството. Целенасочените усилия по осигуряването на качество в УНСС способстват за формирането на култура за качество.

УНСС разполага с ясно формулирана мисия, визия и Стратегически план за развитие (2016-2020 г.), които са публикувани на сайта на университета и са достъпни за всички заинтересовани страни. Целите на стратегията са: (1) да се укрепва водещата позиция на УНСС във висшето образование в България в научната област "Социални, стопански и правни науки"; (2) да се укрепва и развива международната интеграция на УНСС в Европейското пространство за висше образование и научни изследвания. На основата на разработените стратегически документи и на определените стратегически цели на политиката по качество всяко структурно звено в университета (факултет, дирекция и поделение) разработва собствени конкретни измерими цели със срок и отговорник. Постиженията по тези цели се анализират и отчитат на годишните отчетни събрания на факултетите, Прегледа на ръководството и Общото събрание на УНСС.

Политиката по качеството е документирана в Наръчник по управление на качеството към Системата за управление на качеството и е публикувана в подсайт "Нормативни и административни документи" и на информационните табла на всеки от факултетите. Тя е централна част от стратегическото управление на университета.

Политиката по качеството на УНСС е в съответствие с мисията и се ръководи от следните принципи:

- фокус върху студентите и докторантите;
- съгласуваност на политиките, стратегиите, целите и ресурсите;
- ангажираност на цялата академична общност;
- взаимообвързаност на осъществяваните процеси;
- промяна чрез непрекъснато подобряване;
- вземане на решенията на основата на обективна информация и обратна връзка със студентите;
- участие на студентите и работодателите.

За реализиране на политиката по качеството в УНСС е внедрена и поддържана Система за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на международния стандарт ISO 9001 от март 2005 г. Системата функционира като ключов елемент на стратегията за непрекъснато модернизиране на университета и нарастване на конкурентоспособността му. Политиката по качеството се обсъжда и актуализира периодично, като последната версия е разработена и приета през м. ноември 2016 г. при преминаване към новата версия на стандарта ISO 9001:2015. В нея са обобщени и систематизирани основните цели пред организацията в областта на качеството.

Идентифицирани са заинтересованите страни и техните изисквания. Описани са процесите по управление на качеството, както и структурите за поддръжката и контрола им. Обхванати са процесите на: обучението на студенти, докторанти и специализанти; научноизследователската дейност; издателската и печатната дейност; библиотечната дейност; студентските столове и общежития.

Към документацията на СУК има разработена организационно-функционална структура на УНСС (Приложение 1). Структурата на университета включва осем факултета, девет дирекции, научноизследователски институти, поделения, библиотека, издателски комплекс и други обслужващи звена, като на всяко звено са определени конкретни функции във връзка с управлението на качеството.

В УНСС са изградени и функционират съответни вътрешни структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството: Съвет по качеството, Комисия за осигуряване и оценяване на качеството (КООК) на ниво

университет, чиято цел е да се подпомогне дейността на Съвета по качеството и да се разпределят ангажиментите по поддържането и усъвършенстването на СУК по вертикала. В комисията участват всички заместник-декани по качеството и международното сътрудничество на факултетите, представители на студентите, работодателските организации и синдикатите. Във факултетите са структурирани аналогични факултетни КООК, в които има представители на студентите от обучаваните специалности във факултета, представители на бизнеса и синдикатите. Представени са доказателства за реалното функциониране на изградените структури.

По 1.1.2. В съответствие със своята мисия, цели и задачи УНСС поддържа на високо професионално равнище образователната и научноизследователската дейност. Разработени са официални вътрешно-нормативни актове, осигуряващи качеството на образователния процес и на научноизследователската дейност.

Провежданата политика за осигуряване на качеството в УНСС осигурява връзката между научните изследвания и обучението и преподаването и се съобразява както с националния контекст, в който функционира институцията, така и с институционалния контекст и стратегическия ѝ подход. Образователната и научноизследователската дейност са в пълно съответствие с оповестената мисия и са обхванати в стратегическите документи на университета.

Всяка година АС на УНСС утвърждава приоритетите за провеждане на научни изследвания, които за 2017 г. се свеждат до:

1. Изследвания за утвърждаване на лидерските позиции на УНСС сред бизнес университетите в Европа.
2. Икономически, политически и социални изследвания в подкрепа на държавата и бизнеса в България.

Основните нормативни актове, регулиращи научноизследователската дейност в УНСС, са: Правилник за устройството и дейността на УНСС; Правилник за научноизследователската дейност; План по качеството на научноизследователската дейност; Длъжностни характеристики; Правилници за устройството и дейността на редколегиите на университетските издания; Образец на Правилник за устройството и дейността на научноизследователски център на УНСС и др.

По 1.1.3. В УНСС е постигната висока степен на интегриране на научните изследвания и обучението чрез прилагането на разработени регламенти, механизми и процедури. Специално внимание се отделя на стимулирането на учебно-изследователската работа със студентите и докторантите.

В университета са създадени условия за обвързване на научноизследователската и преподавателската дейност:

- въведени са механизми за планиране и отчетност на учебната и научната натовареност на преподавателя в УНСС, които стимулират връзката между учебната и научноизследователската им работа;
- въведени са стимули за учебно-изследователска работа със студентите и научно ръководство на докторантите;
- учебната натовареност на преподавателя в УНСС включва учебно-изследователска работа със студентите и научно ръководство на докторантите;
- при атестирането на преподавателя се отчита както качеството на научната му дейност, така и качеството на преподаването и отзивите на студентите;
- при академичното развитие на преподавателския състав се отчита връзката между преподавателската и научноизследователската дейност;
- при финансирането на научни проекти ключов фактор е участието на студенти и докторанти и др.

По 1.1.4. УНСС гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. Университетът има Етичен кодекс, разработени са вътрешни нормативни актове и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни трудове и на научни публикации. УНСС противодейства на плагиатството и академичните измами главно чрез превантивни действия.

Спазването на академичната свобода и създаването на условия за превенция от академични измами и научна и академична дискриминация се гарантира от специално създадените и успешно функциониращи структурни звена: Комисия за академична етика в УНСС и Съвет по интелектуална собственост на УНСС.

Основните нормативни актове, регулиращи спазването на академичните свободи в УНСС, са: Етичен кодекс на УНСС; Етичен кодекс на служителите на УНСС; Правилник за дейността на Комисията за академична етика; Правилник за организиране и осъществяване на защитата на интелектуалната собственост.

За всеки случай на нарушаване принципите на етично поведение или неспазване на основни принципи, заложи в Етичния кодекс, комисията осъществява медиация между засегнатите страни и издава предписания за спазване на разпоредбите на УНСС за етично поведение. През периода 2014 – 2016 г. в комисията са постъпили и разгледани общо 28 сигнала. От тях 20 са от преподаватели и 8 от студенти. В края на всяка календарна година на университетския сайт се публикува Отчет за дейността на комисията.

Друг вътрешен документ, в който са разписани възможните санкции в случаите на виновно неизпълнение на задълженията на членовете на академичния състав на УНСС, е Правилникът за учебната дейност на УНСС.

Правилникът за интелектуалната собственост на УНСС регламентира организацията и администрирането на спазване на правата на интелектуална собственост в УНСС. В него се уреждат и методите, средствата и отговорните институции и лица за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни работи. Към настоящия момент няма санкционирани студенти, докторанти, преподаватели или служители за неспазване правата на интелектуалната собственост в УНСС.

Констатация за изпълнение на критерий 1.1.:

УНСС има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция и в интерес на обществените потребности. Системата функционира и е предпоставка за формиране и утвърждаване в университета на култура на качеството. Създадени са условия за нетърпимост към неакадемично поведение и плагиатство.

Критерий 1.2. УНСС поддържа вътрешна система за качеството на обучението и на академичния състав, която включва и проучване на студентското мнение.

По 1.2.1. Констатиран е напредък в управлението на качеството на образованието и в полаганите реални усилия за формиране на култура на качеството. В УНСС има изградена и сертифицирана от международната сертифицираща организация ИНТЕРТЕК Система за управление на качеството. В университета са създадени и функционират оперативни органи за координация и контрол на качеството – Съвет по качество, Комисия за осигуряване и оценяване на качеството (КООК) и осем факултетни Комисии за осигуряване и оценяване на качеството, в чиито състав са включени представители на студентите,

синдикатите и работодателите. Редовно се проучва и анализира студентското мнение с цел подобряване на качеството на обучение и привличане на кандидат-студенти.

В УНСС е внедрена и поддържана Система за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на международния стандарт ISO 9001. В рамките на тази система е структурирана Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав на УНСС. В нея е разработен методически инструментариум за оценяване качеството на обучението по учебни дисциплини, специалности, професионални направления, поднаправления и различни форми на обучение.

Ефективността на Системата за управление на качеството на УНСС и Системата за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав на УНСС – като част от нея, се оценява чрез вътрешни и външни одити. Сертифициращата организация ИНТЕРТЕК провежда ежегодно поне един контролен одит.

Вътрешната система е преминала процедура по САНК през 2016 г., в резултат на която е признато съответствието на системата с всичките 11 критерия на НАОА (Решение на АС на НАОА, Протокол № 27/ 08.12.2016 г.).

УНСС изготвя ежегодни аналитични доклади за резултатите от прилагането на системата за качеството на обучението. През периода на оценяване ежегодно е провеждан преглед на Системата за управление на качеството от ръководството на УНСС. Тази дейност се осъществява за осигуряване на адекватността на системата, определяне на насоките и конкретните мерки за нейното усъвършенстване. В докладите са отразени основните подобрения на процесите в университета и резултатите от вътрешните одити. Докладите от прегледа на ръководството са обсъдени и приети от Ректорския съвет и Съвета по качеството.

Ежегодно на заседание на АС на УНСС се обсъжда и приема доклад за функционирането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав на УНСС. Основни изводи от него се представят и в доклада на ректора пред Общото събрание на УНСС.

В УНСС е създадена организация за непрекъснато наблюдение на удовлетвореността на заинтересованите страни. Проучването на студентското мнение включва различните целеви групи: бакалаври – първокурсници (оценяващи мотивацията за избор на УНСС от гледна точка на кандидат-студентите), второкурсници и третокурсници (оценяващи различни аспекти на обучението в УНСС), четвъртокурсници (оценяващи обучението в УНСС и избора на ВУ за магистърско обучение); магистри и докторанти на УНСС. Изследванията се извършват от Центъра за статистически изследвания и Научноизследователския център по маркетинг. Резултатите се използват при формирането на политиките по качеството на обучение в УНСС, както и на кандидатстудентската политика на УНСС. В анкетните проучвания годишно участват средно около 1500 студенти.

По 1.2.2. Ефективността на СУК на УНСС и на Системата за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав на УНСС, която е част от нея, се оценява чрез ежегодни вътрешни и външни одити.

В рамките на последния етап от проект BG051PO001-3.1.08-0031 "Разработване и въвеждане на система от ключови индикатори и процесно-базирано управление в УНСС" и във връзка с усъвършенстване на процесите на управление е проведено специализирано обучение на 25 вътрешни одитори от УНСС по изискванията на стандарта ISO 9001:2008 и новата версия на Системата за управление на качеството. След придобитите практически умения участващите в обучението одитори подготвят и провеждат вътрешния одит на системата в университета. През периода на оценяване в УНСС са проведени следните семинари и обучения, свързани със системата за

осигуряване на качеството: през периода ноември-декември 2014 г. са проведени 8 факултетни семинара (общ брой участници - 125 души); през януари-март 2016 г. е проведено обучение от ИНТЕРТЕК за трима представители на Съвета по качеството; през ноември 2016 г. е проведен семинар с ръководния състав на УНСС (общ брой участници - 80 души).

През периода 2012 – 2017 г. са проведени осем вътрешни одита от обучени вътрешни одитори на УНСС, които са установили едно несъответствие и пет зони за подобрене. Резултатите от вътрешните одити се оформят в доклад и се публикуват на интранет страницата на УНСС. В случай на повдигнати искания за коригиращи действия или зони за подобрения копие от доклада се изпраща на факултета/дирекцията, където са установени несъответствията. Несъответствията трябва да бъдат закрити до един месец от водещия одитор след представяне на убедителни доказателства за предприетите действия.

През същия период са проведени и шест външни независими одити, от които пет контролни и един ресертификационен одит от сертифициращата организация ИНТЕРТЕК. По време на одитите не са били установени искания за коригиращи действия и зони за подобрения.

Констатация за изпълнение на критерий 1.2.:

УНСС поддържа вътрешна система за управление на качеството на обучението и на академичния състав. Същностен елемент на системата е отразяването на студентското мнение и на мнението на работодателите относно качеството на образователния процес и резултат, както чрез включването на заинтересованите страни в работата на структурите, така и чрез целево провеждани проучвания.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. УНСС изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на професионалните направления и съответните специалности (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на заинтересовани страни.

По 2.1.1. В УНСС учебната документация е разработена в съответствие с мисията, визията и стратегията на университета и с отчитане на четирите цели на висшето образование на Съвета на Европа. Налице са разписани стандарти, правила и процедури за разработване, утвърждаване и актуализиране на учебна документация. Учебните програми съдържат ясно формулирани очаквани резултати от обучението в различните образователно-квалификационни степени. Квалификационните характеристики и учебните планове са разработени по единен стандарт и определят сферата на професионалната реализация на студентите според Европейската и Националната квалификационна рамка.

Учебната документация е разработена в съответствие с профила на университета и с четирите цели на висшето образование на Съвета на Европа: подготовка на устойчива заетост; подготовка на обучаваните за активно гражданско участие; развитие на личността; развита база знания чрез преподаване, учене и научноизследователска дейност.

Учебната документация на УНСС е разработена, одобрена и се обновява в съответствие със ЗВО и вътрешни нормативни актове като: Правилник за дейността на УНСС, Правилник за учебната дейност, Правилник за прилагане на системата за

натрупване и трансфер на кредити в УНСС, Правила за учебни планове в ОКС „бакалавър” и „магистър” в УНСС, Правилник за прием на докторанти в УНСС, Правилник за устройството и дейността на отделение „магистър” при УНСС, Правилник за устройството и дейността на Център за дистанционно обучение, Правила за устройството и дейността на Регионалните центрове за дистанционно обучение (РЦДО) към УНСС, Правилник за устройството и дейността на Университетски център за мобилност на студенти и преподаватели, Правила за дейност „Мобилност” по програма „Еразъм” в УНСС, Правила за устройството и дейността на дирекция „Учебна дейност” на УНСС.

УНСС разполага със синхронизирани с европейското и националното законодателство стандарти за разработване на учебната документация за обучение в различните степени и форми на обучение. Съгласно новия Правилник за учебната дейност на УНСС (приет с решение на АС и в сила от 01.09.2015 г.) обучението на студентите се извършва на основата на учебна документация, която включва: квалификационна характеристика на специалността; учебен план на специалността; учебни програми по дисциплините, включени в учебния план; график на учебния процес.

Квалификационната характеристика се разработва за всяка програма, приема се от съответния факултетен и от Академичния съвет и се утвърждава от ректора. С решение № 5 от 7.12.2016 г. е утвърдена нова форма на квалификационна характеристика, която съдържа четири основни елемента: (1) цели на обучението, които отразяват необходимостта и актуалността на учебната програма; (2) съдържание на обучението, което включва описание на общотеоретичното и специализираното познание; (3) придобивани знания, умения и професионални компетентности; (4) професионална реализация и възможности за продължаване на обучението в съответствие с Националната класификация на професиите и длъжностите.

Учебният план се разработва по приети от АС правила (Правила за разработване на учебните планове в ОКС "бакалавър" и "магистър" в УНСС, 2009). В тях ясно се регламентират изискванията за разработването, структурата, формата, съдържанието и условията и редът за приемане и утвърждаване на учебния план.

Документът, с който е въведен методически стандарт за учебна документация – учебен план и индивидуален учебен план – е Наръчник по качеството (в сила от 07.10.2014 г.).

За всяка учебна дисциплина, включена в учебния план, се изготвя учебна програма по приет от АС стандарт. Обект на стандартизиране са изискванията за разработването, структурата, формата, съдържанието и условията за приемане и утвърждаване на учебната програма. В учебните програми за дистанционна форма на обучение задължително се включват и указания за самостоятелна подготовка на студентите. Стандартите и макетите на учебни програми за всички образователни степени са достъпни на интранет страницата на университета.

Началото и краят на всеки семестър и периодите на изпитните сесии, университетските ваканции и празничните дни се определят от годишния график на учебния процес, който се изготвя от заместник-ректора по обучението в ОКС "бакалавър" и заместник-ректора по обучението в ОКС "магистър" и се утвърждава от АС.

Констатирано е, че в УНСС се осъществява стриктен административен контрол върху състоянието на учебната документация съгласно ред, определен в Правилника за дейността на УНСС и Правилника за учебната дейност на УНСС.

По 2.1.2. В УНСС се използват разнообразни канали за регулярно получаване на информация относно състоянието и тенденциите на пазара на труда на регионално, национално и международно равнище. Резултатите от анализа на тази информация се използват за актуализиране и повишаване

качеството на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми) и на образователните услуги, които предлага университетът.

УНСС си сътрудничи тясно с работодателските организации в страната и отделни работодатели в процеса на разработване на учебната документация. Целта е учебната документация да съответства на потребностите и тенденциите на пазара на труда. С оглед подобряване на професионалната квалификация за отделните ОКС УНСС извършва регулярни проучвания и анализи в рамките на:

- Проекти, финансирани от ЕСКФ/ЕСИФ:
 - Проект BG051PO001-3.1.07-0059 "Актуализиране на учебните планове и програми в ОКС "бакалавър" за професионално направление "Икономика" в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието" - анализирана е учебната документация на 37 специалности, от които 10 с преподаване на английски език; актуализирани са 41 учебни програми и са създадени 10 нови.
 - Проект BG051PO001-3.1.07-0053 "Разработване и въвеждане на актуализирани учебни програми в ОКС "бакалавър", направление "Администрация и управление", в съответствие с изискванията на пазара на труда": осъвременени са 39 учебни програми; анкетиран са 502 респонденти – представители на компании и структури на държавните и местните власти.
- Проекти, финансирани от Фонд НИД на УНСС - пример за такива са проектите, попадащи в рамките на приоритет № 1. „Изследвания за утвърждаване на лидерските позиции на УНСС сред бизнес университетите в Европа”.
- Проекти, осъществени от НИЦ по маркетинг.
- Проучвания и анализи, изготвени в рамките на партньорствата "Университет – бизнес", по които работят различни катедри на УНСС.
- Проучвания и анализи, изготвени от студентски асоциации.
- Проучвания и анализи, изготвени от Алумни асоциациите към различни специалности в УНСС.

УНСС набира информация за процесите и тенденциите на пазара на труда и по линия на други канали като: включване в учебния процес като гост-лектори на водещи специалисти от практиката; организирането на майсторски класове, кариерни дни, тренинги и др. Съществен е приносът в това отношение на Междуниверситетския център за развитие на кариерата, чиято дейност е широкомащабна и интензивна.

Подробни резултати за удовлетвореността на работодателите и идентифицирането на техните изисквания към подготовката на студентите разкрива изследването „УНСС и неговата среда: конкуренти, работодатели и професионална реализация на възпитаниците", проведено от НИЦ по маркетинг през периода м. октомври – ноември 2016 г. Според изследването работодателите имат изявени предпочитания към наемането на работа на възпитаници на УНСС. Като силни страни на обучението в двете ОКС се сочат добрата теоретична и аналитична подготовка на студентите, лидерски умения и перспектива за добро кариерно развитие. Като препоръки към обучението в ОКС „бакалавър” работодателите посочват изграждането на практически умения и запознаването с водещи примери от практиката, а за ОКС „магистър” – запознаването с върховите постижения на науката и практиката.

По 2.1.3. УНСС осъществява обучение в избраните образователни степени и форми на обучение в съответствие със своята мисия, цели, задачи и капацитет. Предлагащите специалности в ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър” са съобразени с потребностите на пазара на труда, в резултат от което портфейлът от специалности/програми е гъвкав и динамичен. Преобладаващата част от предлаганите програми са в редовна форма на обучение.

В съответствие със своята мисия УНСС организира обучение в образователно-квалификационни степени "бакалавър" (редовна и дистанционна форма на обучение), "магистър" (редовна и дистанционна форма на обучение) и образователна и научна степен "доктор" (редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение). През учебната 2016/2017 година университетът провежда обучение в 52 бакалавърски специалности (в т.ч. 46 в редовна форма и 6 – в дистанционна форма на обучение) и в 96 магистърски специалности (в т.ч. 80 в редовна и 16 в дистанционна форма на обучение). Обучението в УНСС се провежда по шест професионални направления: Икономика; Администрация и управление; Право; Обществени комуникации и информационни науки; Политически науки и социология, Антропология и науки за културата (Приложение 2).

По 2.1.4. В УНСС са създадени подходящи условия за обучение на студентите чрез предоставяне знания и формиране на умения, които допринасят за тяхното образователно израстване и за успешната им реализация на пазара на труда. Мнението на представители на бизнеса и студентите е фактор при изготвянето и актуализацията на учебните програми.

Образователните програми отразяват търсенето от страна на кандидат-студентите и очакванията на работодателите. В съответствие с тези фактори, предлагането на образователни програми в УНСС е гъвкаво и динамично. Данните показват значително по-висока динамика на създаване и актуализация на образователни програми в ОКС "магистър" в сравнение с ОКС „бакалавър” (Таблица 1 и 2 в Приложение 5).

Представители на студентите и на работодателите участват активно в разработването и актуализацията на учебната документация в УНСС:

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Брой на студентите, участвали ефективно в прегледа на учебна документация	26	26	26	29	27
Брой на работодателите, участвали ефективно в прегледа на учебна документация	14	21	31	36	45

В съответствие с широкия портфейл от образователни възможности (степени, форми и програми) УНСС поддържа значим интерес от страна на кандидат-студентите. За периода на академичните години 2012/2013 г. – 2016/2017 г. в УНСС са приети за обучение общо 36 443 студенти (средно 7300 студенти на година), от които 36 180 души са български студенти. През последната 2016/2017 година общият брой на приетите студенти е 6557 души, намаление, обусловено от по-неблагоприятните общи условия, свързани с приема в страната. През 2014/2015 година броят на обучаваните в УНСС студенти достига 20 391 души, или 19 900 студенти средногодишно за периода на оценяване.

Близо половината от общия брой на приетите в УНСС студенти се формира от прием в ОКС "бакалавър", редовна форма на обучение. Средногодишно в ОКС "бакалавър", редовно обучение, се приемат 3700 студенти. През учебната 2016/2017 година те са 51,8% от общия брой на приетите в УНСС.

На базата на създадените ключови предпоставки расте броят на студентите в дистанционна форма на обучение: от 439 през учебната 2012/2013 г. до 796 през учебната 2016/2017 г., което е в пълно съответствие със стратегическите насоки на развитие на Европейското пространство за висше образование (Таблица 3, Приложение 7).

Общият брой на приетите в ОКС "магистър" студенти през последните две години се задържа на равнище около 2300 студенти. Над 2/3 от тях са приети в образователните програми в редовна форма на обучение (Таблицы 4 и 5 на Приложение 7).

За добрата професионална подготовка на студентите и успешната им реализация на пазара на труда съществено значение имат поддържаните тесни контакти с работодателите и познаването на техните становища за качеството на осъществяваното обучение. Във връзка с това през периода на оценяване УНСС подписва рамкови споразумения и договори за сътрудничество с водещи компании, държавни институции, неправителствени организации в страната и чужбина. Сред техните основни дейности се включва осигуряването на стажантски програми, преддипломни стажове и стипендии на студенти от университета. Представители на ръководството на университета, на факултети и катедри провеждат периодични срещи-дискусии с ръководствата на компаниите и институциите, с които са подписани споразумения и договори за сътрудничество. От съществено значение са както оценките на професионалните компетенции на възпитаниците на УНСС, така и потребностите от усъвършенстване на тези компетенции съобразно изискванията на бизнеса.

По 2.1.5. В УНСС се прилагат съответстващи на европейските и националните изисквания подробно разписани регламенти, определящи структурата на учебните планове, наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, структура на академичната година по семестри, седмици и часове (вж. 2.1.1.). Спазени са нормативните изисквания за аудиторната заетост и общ хорариум за ОКС "бакалавър" и ОКС "магистър".

Констатация за изпълнение на критерий 2.1.:

Учебната документация в УНСС е пълна и изцяло е съобразена със Закона за висшето образование и вътрешнонормативните документи. Налице са детайлно изготвени стандарти и процедури за нейното разработване, утвърждаване и актуализиране в съответствие с промените на пазара на труда и с отчитане на мнението на всички заинтересовани страни. Осъществява се строг контрол върху процесите.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Официално са приети методически стандарти за учебна документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение.

По 3.1.1. В УНСС има изградена организация за регулярен анализ на актуалността на предлагания учебен материал, като се взема предвид студентското мнение, мнението на потребителите и добрите практики на висши училища от европейското пространство на висше образование. Създадени са подходящи условия за успешно функциониране на разнообразни информационни източници относно предлаганите от университета програми за обучение и възможностите за развитие на студентите. През периода са извършвани системни проучвания на мнението на студентите и работодателите, които се вземат предвид при разработване и актуализиране на учебната документация. Отчитането на студентското мнение има за цел да повиши мотивацията на студентите и тяхната ангажираност в процеса на обучение.

В УНСС са приети и се прилагат методически стандарти за учебна документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение. През периода на оценяване действащата учебна документация се разработва и утвърждава в съответствие с изискванията на ЗВО и вътрешно-университетската нормативна уредба и е обект на системен анализ и обновяване.

При разработване и утвърждаване на учебната документация в УНСС се спазват следните принципи:

- Постигане на пълно съответствие на учебната документация с изискването на ЗВО.
- Постигане на съответствие на учебната документация с тази на водещи европейски и американски университети.
- Постигане на по-пълна ориентация на учебната документация към студентите и техните потребности, което е предпоставка за прилагане на гъвкави модели на обучение, използване на съвременни педагогически методи за преподаване и оценяване; насърчаване на обучаемите към самостоятелност и креативност, съчетани с адекватна подкрепа от страна на преподавателите.
- Постигане на по-пълно съответствие на учебната документация и методите на преподаване с изискванията на работодателите и отчитане на тяхното мнение относно равнището на подготовка на възпитаниците на УНСС.

През периода на оценяване системата за разработване на учебната документация в УНСС е функционирала ефективно и своевременно е била актуализирана в съответствие с държавните изисквания в тази област. С нарастващо значение при разработване на нови учебни планове и програми и обновяване на съществуващите е системното отчитане на промените в социално-икономическата среда (в частност пазара на труда) и повишаващите се изисквания и ангажираност на обучаемите в образователния процес. Промените в учебната документация се извършват по реда за разработването и утвърждаването на учебната документация, описан в Правилника за учебната дейност на УНСС.

В периода на оценяване в УНСС са приети нови учебни планове и квалификационни характеристики за ОКС "бакалавър" и ОКС "магистър", а други са обновени. Приети са и нови учебни планове за ОНС "доктор" (Приложение б).

Отчитането на студентското мнение при актуализиране на учебните планове, програми и методи на обучение се осъществява в УНСС по два основни начина:

- пряко – чрез участието на студентите в работата на ръководните органи на катедрите, факултетите и университета;
- непряко – чрез анализ на резултатите от системно провеждани за целта проучвания, чрез анализ на семестриалната и годишната успеваемост на студентите по различни учебни дисциплини, чрез регистъра на мнения, предложения и оплаквания от Системата за управление на качеството, както и чрез анализ на постъпили жалби и предложения от тяхна страна.

В УНСС в преобладаващата част от катедрите съществува практиката при обсъждане на промени, отнасящи се до учебната документация, на заседанията на КС да участват студентски представители от водените специалности. Провеждането на анкетни допитвания до студентите относно равнището на обучение в УНСС има системен характер, което осигурява обратна връзка към катедрените, факултетните и ректорското ръководства. Данните от ежегодните проучвания на студентското мнение в ОКС „бакалавър” за периода декември 2012 – декември 2016 г. свидетелстват за устойчивост на студентските оценки за равнището на учебна работа в УНСС. Наблюдава се известно повишаване на средните оценки: от 4,04 през учебната 2011/2012 година на 4,30 през учебната 2015/2016 година.

Представителните изследвания, провеждани ежегодно по линия на СУК в УНСС (от Центъра за статистически изследвания на УНСС) дават по-детайлна информация за оценката на студентите за качеството на обучение в УНСС. Между 85,4% и 89,6% оценяват като актуален преподавания в УНСС материал. Между 88,7% и 96,7% от анкетиранияте студенти оценяват позитивно използването на съвременни методи и форми на обучение. Делът на анкетиранияте студенти, на които са възлагани изследователски задачи по време на обучението, е между 96,2% и 98,7%.

Редица научноизследователски проекти, финансирани от Фонд "Научни изследвания" на УНСС, имат непосредствена връзка и дават принос за актуализацията на учебното съдържание като отразяват нагласите и отношението на студентите към образователния процес. Като примери за добри практики могат да се посочат следните проекти:

- "Оценка на студентите за качество на образователния продукт в професионално направление "Политически науки" в УНСС";
- "Проучване на възможностите за оптимизиране на практическите аспекти на учебния процес в специалност "Право";
- "Изследване на добрите практики на преподаване на историята на икономическата мисъл във Великобритания, Франция, САЩ и Русия и внедряването им в преподаването на дисциплината "История на икономическите теории" в УНСС";
- "Усъвършенстване на системата за оценяване по специалните дисциплини в специалности "Бизнес икономика" и "Икономика на индустрията";
- "Адаптиране на учебни програми към изискванията на Института на сертифицираните експерт-счетоводители на Великобритания и Уелс (ICAEW)";
- "Изследване на възможностите за усъвършенстване на връзката "обучение – бизнес" чрез създаване на тренировъчна счетоводна фирма;
- "Усъвършенстване на инструментариума за изява и оценяване на студентите по проблематиката на международните финанси и международната политика" и др.

В УНСС е установена практиката работодатели да участват при обсъждане на промени в учебната документация в катедрите. В катедра „МИО“, например, актуализацията на учебната документация е обсъждана с участието на 51 работодателски организации през периода на оценяване. Обобщените данни за проведените от катедрите срещи с работодатели показват тенденция на нарастване. Спрямо 2012/2013 г. срещите с работодатели нарастват двукратно (през 2012 г. - 16; през 2016 г. - 39) и през последните 3 години техният брой е средно по 3 срещи на месец.

Добър пример за тясната връзка "университет – бизнес" са разкритите нови магистърски програми по заявка от външни организации:

- Магистърска програма "Здравословни и безопасни условия на труд" – катедра "Човешки ресурси и социална защита";
- Магистърска програма "Икономика на отбраната и сигурността" със специализация "Ядрена сигурност" – катедра "Национална и регионална сигурност", разкрита по споразумение между УНСС и МААЕ (Международната агенция за атомна енергия).

За периода 2012 – 2016 г. от катедрите на УНСС са подписани над 100 нови меморандума, споразумения за сътрудничество и договори с външни организации, чрез които е постигната по-тясна и устойчива връзка "университет – бизнес". През 2013 – 2016 г. УНСС е страна по 230 договора с работодателски организации по проект "Студентски практики" към Министерство на образованието и науката, които са резултат от високата активност и ангажираност на университета да осигури възможност на студентите от различните специалности да участват в стажантски програми.

В УНСС студентските стажове и практики, заложи в учебния план, се осъществяват на основата на изработени и приети от катедрените съвети правила. Те съдържат и макет на отчет, неделима част от който са анкетите за проучване на степента на удовлетвореност на студентите от проведения стаж. Изградени са системи за самоконтрол в катедрите относно качеството на провеждания учебен стаж. Направените предложения от страна на студентите относно организацията и провеждането на учебния стаж се обсъждат от катедрите, осъществяващи обучението по учебната програма. Организират се и се провеждат периодични срещи с ръководствата на организациите, в които е проведен стажът. Добра практика е предоставянето на становище от организацията, в която е проведен учебният стаж, относно придобитите знания и компетенции на студента. Катедрите обобщават тези становища, анализират ги и на тази основа набелязват конкретни действия за предоставяне на академични знания и умения, които допринасят за образователното им израстване и са приложими в бъдещата им кариера. На основата на широкообхватно изследване „Удовлетвореност на студентите в УНСС от студентските стажове и практики“ (НИЦ по маркетинг) от АС е приет „Правилник за организация на студентските стажове и практики в УНСС“.

Междууниверситетският център за развитие на кариерата (МЦРК) на УНСС заедно с факултетите и катедрите активно участва в организирането на стажовете и учебните практики на студентите от УНСС във фирми от реалната икономика. МЦРК осигурява информация за: образователни и стажантски програми в страната и чужбина; национални и международни програми, проекти, конкурси и други мероприятия в областта на професионалното ориентиране и кариерното развитие. Центърът е ангажиран и с предоставяне на информация за дейността на Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и Главна инспекция по труда и Националния център за професионално развитие и други в тази област; регионални служби по заетостта, дирекции "Бюро по труда", ДБТ "Студентски труд" и други звена на Агенцията по заетостта.

УНСС предоставя чрез различни канали подробна информация за условията на обучение. За информиране и ориентиране във възможностите за изграждане на студентите като специалисти се използва както университетската интернет страница, така и Вестник на УНСС. За осигуряване на допълнителни възможности за информиране и ориентиране на студентите УНСС разработва и предоставя специализирани материали: "Кратък справочник на първокурсника в УНСС", "График и правила за провеждане на учебния процес и изпитните сесии в бакалавърска и магистърска степен на обучение в УНСС", систематизирана информация за: библиотеката, стипендиите, наградите и помощите; физическото възпитание и спорта, студентските общежития, Студентския съвет, AIESEC и други студентски организации, програма „Еразъм”, Института за следдипломна квалификация и др.

По 3.1.2. УНСС прилага организационни механизми за поддържане и развиване на съвременни методи и форми на преподаване на учебния материал като фактор за нарастване ефективността на учебния процес и на удовлетвореността на студенти и потребители. Създадени са условия за непрекъснато повишаване квалификацията на академичния състав и стимули за използване на иновативни методи на преподаване и оценка на знанията и уменията на студентите

В университета действа Система за кариерно развитие на преподавателския състав, чиято цел е повишаването на професионалната компетентност в различни области. През периода на оценяване са организирани 16 тематични обучения, през

които са преминали общо 873-ма преподаватели (някои преподаватели са участвали в повече от едно обучение). В това число езикова подготовка са получили 253 преподаватели, а 296 са повишили квалификацията си по отношение използването на нови технологии и работа с бази данни.

Усъвършенстването на методите на преподаване и на оценяване на знанията на студентите е част и от научноизследователската работа на преподавателите от УНСС. През периода на оценяване по вътрешния конкурс за научни проекти са осъществени 12 и текущо се работи по 6 проекта, свързани с подобряване качеството на учебната работа и методите на обучение.

В УНСС се прилагат разнообразни иновативни практики в обучението като: преподаване на избираеми дисциплини от гост-преподаватели на чужд език; майсторски класове; "изнесени" лекции и семинарни занятия (провеждане във външни организации и при реални условия); решаване на реални практически казуси, разработени от екипи от водещи компании и оценявани от тях; "отворен семестър"; бизнес лекции на водещи експерти от международно признати професионални организации като ICAEW, ACCA и др.; бизнес игри, предоставени от ICAEW; учебно-тренировъчни фирми, студентски олимпиади и др.

В процеса на обучение в УНСС се използват съвременни информационни технологии в поднасянето на материала и в самостоятелната работа на обучаемите. Успешно се съчетават традиционните добри преподавателски практики с нови подходи и използването на съвременни информационни средства в учебния процес, включващи мултимедийно представяне на лекционния материал, разработване на електронни курсове и тестове за оценка на придобитите знания, които улесняват обучението и подпомагат изграждането на умения, гарантиращи успешна професионална реализация на дипломираните студенти. На разположение на преподавателите и студентите на УНСС е системата Moodle за изучаване на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини чрез учебни електронни дейности и електронни материали. Системата се използва за персонален достъп до учебните материали по дисциплините, провеждане на текущ контрол през семестъра, провеждане на изпит, оценяване, контрол и архив на получените резултати. Разработени са и се ползват активно 60 мултимедийни учебника.

По 3.1.3. В УНСС периодично се анализират и огласяват резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите. Полагат се специални грижи за високо качество на обучението по профилиращите дисциплини. Създадената организация на работа в университета, достъпност и прозрачност на информацията, насърчава взаимното уважение в отношенията между обучаемите и преподавателите.

В Правилника за учебната дейност на УНСС се утвърждават принципите на свобода на преподаването и взаимното уважение между членовете на академичната общност. Преподавателят има правото да разработва и преподава учебното съдържание свободно, като се съобразява с изискванията на учебния план и учебната програма, равнището на науката и потребностите на практиката.

Периодичният анализ на качеството на преподаване и оценяване се осъществява на университетско, факултетно и катедрено равнище. Академичният съвет (на провежданите два пъти в годината университетски семинари) анализира методите на преподаване и оценяване и постиженията на студентите в рамките на осъществяваната от него образователна, научна и кадрова политика. Факултетните съвети наблюдават резултатите от изпитните сесии и дипломирането на студентите, обучавани във факултета (ПУД, чл. 35, ал.1, т. 17). Те осъществяват контрол върху прилаганите методи на обучение и изпитните процедури чрез:

- обсъждане и приемане на учебните програми по дисциплините, включени в учебните планове на специалностите към факултета;

- приемане оценките от атестирането на членовете на академичния състав.

Катедреният съвет обсъжда и взема решения, свързани с учебните програми, организацията и провеждането на подготовката по отделните образователни степени.

При профилиращите учебни дисциплини е наложена практиката за по-широко използване на активни форми на обучение и оценяване, базирани на извънаудиторна заетост и самостоятелна работа. След приключването на изпитните сесии катедрените съвети обсъждат резултатите от проведените изпити и дипломирането на студентите от водените от тях специалности.

В УНСС регулярно се анализират и огласяват резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите. Резултатите от проведените семестриални изпити се огласяват в системата "Web студент", където са достъпни за всеки обучаем през личния му профил.

По 3.1.4. В УНСС е публикувана и се прилага успешно система за провеждане на изпитните процедури (вкл. държавни изпити и дипломни защиты), която включва ясна регламентация на критериите и методите за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите, на критериите за текущо оценяване, както и на елементите на текуща и крайна семестриална оценка и относителната им значимост. Отличителна особеност на университета е използването на новите информационни технологии при провеждането на изпитните процедури с цел постигането на високо качество и обективност в процеса на оценяване.

В УНСС функционира система за оценяване на знанията като част от системата за подготовка и придобиване на степен на висшето образование. Основни документи, регламентиращи преподаването, оценяването на академичните постижения на студентите и тяхното огласяване, са Системата за управление на качеството и Правилникът за учебната дейност. Оценяването (регламентирано в глава 4 на ПУД) се осъществява:

- Чрез писмени семестриални изпити, чрез курсови работи и текущ контрол по учебни дисциплини, практики и преддипломен стаж.
- Чрез държавен изпит/защита на дипломна работа (магистърска теза) – за цялостна подготовка по специалността.

Във висшето училище се прилага заверката на семестрите на студентите като елемент на оценяването.

В УНСС особено внимание се отделя на съвременните иновативни форми и начини на проверка и оценка на знанията на обучаемите. През 2010 г. за първи път е проведена изпитна сесия чрез електронен семестриален изпит. Системата за електронен семестриален изпит в УНСС непрекъснато се усъвършенства и разширява. Понастоящем тя функционира като система за провеждане на електронни кандидат-студентски, семестриални и държавни изпити. С нея се осигуряват максимална обективност, персонализация, бърза обратна връзка и високо качество на проверката и оценката на знанията и уменията, както на кандидат-студентите (бакалаври и магистри), така и на студентите.

През 2015 г. в Тестовия център са положени 3229 кандидатбакалавърски изпита, 44 590 семестриални изпита, 993 държавни изпита и 1200 кандидатмагистърски изпита, т.е. общо 50 012 електронни изпита. В сравнение с 2012 г. техният брой е нараснал 3 пъти. Във връзка с електронизацията на системата за провеждане на изпитните процедури, както и за усъвършенстването на административния контрол по поддържане и развитие на системите, в УНСС се развива системата за създаване на банки с въпроси за електронни изпити. Към месец декември 2015 г. банката съдържа 271 регистрирани изпита по 71 дисциплини с общо 24 649 въпроса.

През 2014 г. влиза в действие система за цифрови главни книги. За учебната 2014/2015 година са създадени 4597 електронни досиета на студентите от първи курс и 53 414 електронни подписани оценки. През периода на оценката се развива системата за SMS известяване на резултатите от семестриалните изпити на магистри и бакалаври. През 2012 г. в УНСС са приети Общи правила за провеждане на държавен изпит в ОКС "бакалавър" и Общи правила за провеждане на защита на дипломна работа (магистърска теза) в ОКС "магистър" на УНСС. На тази основа отделните катедри, които водят специалности, разработват свои вътрешни правила.

Специализирани анкетни проучвания относно обективността на оценяване се провеждат ежегодно по линията на Системата за управление на качеството, във връзка със Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав на УНСС. За целта в Системата за управление на качеството е разработена и публикувана методиката за провеждане на анкети в УНСС. След въвеждането на Единния приеман изпит и на Електронния единен приеман изпит за кандидат-студентите няма оплаквания за обективността на оценяването.

По 3.1.5. В УНСС е създадена, официално оповестена и функционира успешно процедура за разглеждане на студентските жалби. Изградени са съответните оторизирани структури. Резултатите от проверките на студентските жалби се оповестяват.

В УНСС функционира официална система за управление на студентските жалби и предложения. Наред с катедрените, факултетните съвети и университетското ръководство, които се занимават и вземат решения по възникнали проблеми в образователния процес (ПУД на УНСС), в университета са създадени и специализирани органи, отговарящи за тази област: Комисия по академична етика; Академичен омбудсман на УНСС. Студентският съвет също събира оплаквания и предложения на студентите, които се адресират за разрешаване до оторизирани органи. Процедурата за оплаквания и предложения до Комисията по академична етика са описани и публикувани на уебстраницата на комисията. През периода на оценката до Комисията са постъпили, разгледани и приключили със становище оплаквания на студенти, както следва: 2014 г. – 2; 2015 г. – 4; 2016 г. – 2. Половината от тях са свързани с учебния процес; останалите – с проблеми в административното обслужване на студентите. По отношение на всички казуси комисията е излязла със становище в предвидените за това срокове, публикувано на уебстраницата на комисията.

Средногодишно по 20 оплаквания са адресирани до омбудсмана на УНСС, чиято дейност е регламентирана в Правилника за дейността на обществения посредник в УНСС и в Мандатна програма на академичния омбудсман в УНСС. Анализът на постъпилите оплаквания показва, че те се отнасят основно до процедури по настаняване в студентските общежития и до отпускането на стипендии. Не са регистрирани оплаквания, свързани с учебния процес или с взаимоотношенията между преподаватели и обучаеми.

Констатация за изпълнението на критерий 3.1.:

В УНСС са създадени необходимите условия образователният процес да е фокусиран върху постигане на по-силна ангажираност на студентите в процеса на обучение и стимулиране на тяхната активност и мотивация.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на

системата – от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация.

По 4.1.1. В УНСС е създадена организация и се прилага активна политика за привличането на български и чуждестранни студенти и докторанти. Използват се разнообразни комуникационни канали за информиране на кандидат-студентите и обучаващите се в различните образователни степени за възможностите, които университетът предоставя за изграждането им като специалисти, както и за възможностите за мобилност. УНСС предоставя пълноценна информационна картина за дейността на университета и пред всички останали заинтересовани групи – академична общност, публични институции, бизнес и граждани.

УНСС използва следните основни комуникационни канали за представяне на възможностите си за обучение, академично развитие и мобилност на студентите: интернет страницата на УНСС, Справочник за кандидат-студенти и Справочник за кандидат-магистри. Допълнително се използват и други комуникационни инструменти: рекламни брошури, плакати, участия в събития и др.

Изградена е мрежа за институционален диалог с икономическите училища в България. От 2013 г. насам е налице практиката екипи от преподаватели, служители и студенти да посещават средните училища в цялата страна с цел информиране и представяне на възможностите за продължаване на образованието в УНСС. В университета се организират национални състезания и конкурси, а първенците от тях се ползват с преференции при кандидатстване в УНСС за съответните професионални направления и поднаправления. Ежегодно УНСС участва в провежданата в шест града кандидатстудентска борса. Друг информационен канал е провежданият Ден на отворените врати в УНСС. Провежда се и Ден на чуждестранния студент в УНСС.

Информирането и ориентирането на студентите във всички ОКС за мобилността се осъществява от Университетския център за мобилност на студенти и преподаватели (УЦМСП). УНСС има сключени 184 договора в рамките на "Еразъм+" с университети от 26 държави, от които 22 от ЕС. През отчетния период университетите – партньори на УНСС в образователната и изследователската дейност, са близо 100 в Европа, Азия, Северна Америка и Северна Африка.

По 4.1.2. УНСС е приел пълен пакет от вътрешнонормативни документи, регламентиращи приемането, обучението и дипломирането на студенти във всички ОКС и на докторанти. УНСС има устойчиви, прозрачни и достъпни практики за оповестяване на правилата за прием, обучение и дипломиране на студентите. Те се публикуват в справочниците за кандидат-студенти и са публично достъпни на страницата на университета.

Основните нормативни документи, по които се осъществява приемът и обучението на студентите в УНСС, са:

- Правилник за приемане на студенти в ОКС "бакалавър" в УНСС;
- Правилник за прием в ОКС "магистър" – редовна и дистанционна форма на обучение в УНСС;
- Правилник за прием на докторанти в УНСС;
- Правилник за учебната дейност, уреждащ въпросите от записването до дипломирането на студентите;
- Правилник за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в УНСС.

През периода на оценката в УНСС са приети общо 36 180 български и 263 чуждестранни студенти. Броят на обучаваните студенти през същия период е 98 582 български и 770 чуждестранни студенти (вж. Таблица 1, Приложение 7).

Общо за периода 2012–2016 г. в ОКС „бакалавър” на висшето училище са приети 21 991 български студенти, в т.ч. 18 587 в редовната и 3 404 в дистанционната

форма. Преобладаващата част от тях (80%) са приети в редовна форма на обучение. Налице е значително нарастване на интереса към дистанционната форма на обучение – приетите студенти в ОКС „бакалавър” нарастват от 439 през учебната 2012/2013 година на 796 през 2016/2017 година (Таблицы 2 и 3, Приложение 7).

Общо за периода 2012 – 2016 г. са приети 14 189 български студенти в ОКС "магистър". Преобладаващата част от тях са приети в редовна форма на обучение – 68% през учебната 2016/2017 г. Налице е спад и в двете форми на обучение, но през последните две учебни години този спад е овладян (Таблицы 4 и 5, Приложение 7).

По отношение приема на чуждестранни студенти тенденцията е положителна. Общо за периода са приети 263 чуждестранни студенти, от които 83% са в ОКС "бакалавър".

За създаването на необходимите условия за привличане и обучение на чуждестранни студенти в УНСС са разкрити десет специалности в ОКС "бакалавър" с преподаване на английски език в две професионални направления. УНСС предлага и обучение на английски език в специалности от магистърска степен на обучение. За целта университетът има подписани споразумения за съвместни магистърски програми с два чуждестранни университета: Universite du Littoral Cote d'Opale – Франция, и Университет "Нотингам Трент" – Великобритания, за специалностите съответно "Икономика на туризма и свободното време" и "Европейски бизнес и финанси", в които се обучават магистри вече няколко години. През последните две години е разкрита още една специалност, насочена приоритетно към обучението на чуждестранни студенти, към катедра "Национална и регионална сигурност" – "Икономика на отбраната и сигурността" със специализация "Ядрена сигурност" с преподаване на английски език.

УНСС е акредитиран за обучение на докторанти в следните професионални направления: 2.2. История и археология; 3.1. Социология, антропология и науки за културата; 3.3. Политически науки; 3.5. Обществени комуникации и информационни науки; 3.6. Право; 3.7. Администрация и управление и 3.8. Икономика. През периода 2012–2016 г. общо са зачислени 558 български и 11 чуждестранни докторанти. Броят на защитилите докторанти е 246 български и 4 чуждестранни (вж. Приложение 8).

По 4.1.3. В УНСС са създадени институционални условия за широко привличане на студенти и докторанти в изпълнението на изследователски проекти в основните звена и в изследователските му структури и в научни прояви. Резултатите от изследванията им се публикуват в специализирани сборници или в сборници от проведените научни прояви.

В УНСС възможностите за включване на студентите и докторантите в научноизследователската дейност (НИД) са регламентирани с вътрешни нормативни актове - основно Правилника за научноизследователска дейност на УНСС, но отношение имат и други нормативни актове и документи, като Правилника за дейността на УНСС, Правилника за дейността на Студентски съвет при УНСС, Указанията за участие в конкурс за финансиране на университетски научни проекти, Стратегията за развитие на научноизследователската дейност в УНСС за периода 2016 – 2020 г. и др.

В УНСС през оценявания период се прилагат разнообразни форми за включване на студенти и докторанти в изпълнението на изследователски проекти и научни прояви: участие в научни колективи на съответни звена в УНСС; участие в изследователски екипи на външни организации; участие в изследователски проекти, инициирани от организации на студенти и докторанти; индивидуално разработване на изследователски проект от докторант.

Централна роля във включването на студентите и докторантите в научноизследователска дейност имат организираните от Програмния съвет по НИД

университетски научноизследователски проекти и научни прояви. През периода за оценяване се очертава активизиране на включването на докторанти и студенти като членове на научните колективи както за реализиране на изследователски проекти, така и като участници в научните форуми на УНСС (Приложение 9). Публикационната активност на студентите и докторантите показва възходяща тенденция – от 307 статии и доклади през 2012 г. на 589 през 2016 г.

В подкрепа на докторантите УНСС има реализиран проект BG051PO001-3.3.06-0032 "Обучението на докторанти иноватори, визионери, таргет-анализатори и реализатори – инвестиция с европейски измерения" (2012 – 2015 г.), финансиран със средства от ОП "Развитие на човешките ресурси 2007 – 2013". В рамките на проекта е създадена докторантска библиотека с пълен достъп до база данни на EBSCO. Организиран са 6 национални конференции за докторанти. Издадена е серия от сборници "Докторантски етюди", в които се публикуват предварително рецензирани научни разработки на докторанти.

В УНСС е реализиран проект, възложен от РС през 2013 г., на тема "Създаване на подкрепяща среда за докторанти с увреждания", високо оценен като първо по рода си постижение за висшето образование в България.

През 2014 г. между УНСС и Свободния университет в Брюксел (Vrije Universiteit Brussel) е сключено споразумение за партньорство и сътрудничество в областта на обучението на докторанти и присъждането на ОНС "доктор". В рамката му са сключени договори за 3 докторантури, от които двама докторанти вече са защитили докторска дисертация пред международно научно жури.

По 4.1.4. В УНСС са приети и оповестени правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите в рамките на договорни взаимоотношения с чуждестранни висши училища и европейските програми за образование и обучение.

Международната мобилност на студентите, докторантите, преподавателите и служителите от УНСС се организира от Университетския център за мобилност на студенти и преподаватели. Работи специализирана Комисия за признаване и трансфер на кредити по осъществени национални и международни мобилности.

От 2004 г. в УНСС се прилага Европейската система за трансфер на кредити (European Credit Transfer System – ECTS). Изискванията на ECTS се прилагат към обучението в ОКС "бакалавър", ОКС "магистър" и ОНС "доктор" и са включени в Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в УНСС (ППСНТК).

Основните отговорни за осъществяването на трансфера звена са: дирекция "Учебна дейност"; Университетския център за мобилност на студенти и преподаватели, Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити, Академичния съвет, факултетните съвети и катедрените съвети.

През оценявания период са признати 695 молби на студенти от ОКС „бакалавър” за признаване на периоди на обучение в други висши училища, а за ОКС „магистър” – 128 молби. Докторантите, осъществили мобилност в чужбина, са 9.

Във висшето училище са изградени подходящи вътрешноуниверситетски управленски механизми и организационни структури за насърчаване и подпомагане мобилността на студентите. През периода за оценяване 771 студенти са осъществили мобилност по програма "Еразъм".

По 4.1.5. Регистрирането на реализацията на дипломираните в УНСС студенти се осъществява на равнище университет, факултет и катедра чрез структурите на алумни клубовете. Информация за реализацията се набира и неформално на основата на създаваните по време на обучението индивидуални

неформални контакти между студенти и преподаватели чрез формите на наставничеството.

За регистриране на реализацията на завършилите студенти и докторанти в УНСС функционират различни форми на алумни асоциации и клубове. Те са структурирани на университетско, факултетно или катедрено равнище. В повечето факултети и катедри е утвърдена практиката при дипломиране на студентите в ОКС "бакалавър" и "магистър" на попълване на регистри с данни за контакт със завършилите студенти.

Наставничеството в УНСС се осъществява основно от фигурата на випусковия ръководител. Катедрите определят випускови ръководители при всеки нов прием в ОКС "бакалавър" и научен ръководител на програмата в ОКС "магистър". Те изпълняват и ролята на посредници при решаването на индивидуални проблеми на студентите. Менторството се осъществява и от външни лица, които поемат ролята на наставници по време на студентските преддипломни практики и стажове. Менторите работят в координация с научните ръководители на студентските стажове и организиращите ги катедри или други университетски структури.

Констатация за изпълнение на критерий 4.1:

В УНСС са създадени необходимите организационни предпоставки (структури, вътрешнонормативни актове и др.) за перманентна грижа за студента, обхващаща всички фази от неговото развитие: привличане на кандидатстуденти; прием; обучение; дипломиране и проследяване на последващата реализация на възпитаниците.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. УНСС има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. Профил и квалификация на преподавателския състав.

По 5.1.1. През периода 2012-2016 г. са настъпили позитивни промени в количествените и качествените параметри на преподавателския състав в УНСС. Хабилитираните преподаватели към края на периода на оценяване съставляват 49% от преподавателския състав (27,8% от които са професори). Високата степен на осигуреност на учебния процес с хабилитирани преподаватели по съответната научна специалност е важен фактор за качеството на учебния процес и за конкурентоспособността на предлаганото от УНСС обучение.

През периода 2012–2016 г. в УНСС успешно са проведени 136 конкурса за заемане на академични и преподавателски длъжности, като са прилагани значително по-високи количествени и качествени изисквания към кандидатите в сравнение с предишния период на оценка. Конкурсите се провеждат в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, на чиято база са разработени специфични за УНСС вътрешни нормативни документи. Някои от тях нямат аналог в другите висши училища в страната. През периода 2012–2016 г. са обявени и реализирани 82 конкурса за заемане на академичните длъжности "доцент" и "професор": повишени в академичната длъжност "доцент" са 58 кандидати, а в академичната длъжност "професор" - 24 кандидати.

В края на периода на оценяване (2016 г.) броят на преподавателите на ОТД в УНСС е 472 (Приложение 10).

Данните за средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД, които четат лекционни курсове, показват, че от общо 232 преподаватели 107 са на възраст до 55 години (45%) и 100 са на възраст от 55 до 65 години (42%). Средната

възраст на професорите се запазва на 60 години, а на доцентите намалява от 52 на 51 години (Приложение 11).

По 5.1.2. В УНСС са утвърдени по съответния ред и се прилагат процедури за заемане на академични длъжности, регламентирани в университетския Правилник за прилагане на ЗРАСРБ в УНСС. Процесът на обновяване на академичния състав е систематичен, като е съобразен с високите изисквания, поставени към кандидатите за заемане на академични длъжности в УНСС, както и с тенденциите в динамиката на броя обучавани студенти.

През периода на оценка е осъществена значима промяна в системата за академично израстване на преподавателите в УНСС, съобразена с действащия ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Действащите към декември 2011 г. изисквания, въведени в УНСС съгласно чл.15 (1) на ЗРАСРБ, са обновени и интегрирани в нова Система за кариерно развитие в УНСС. Тя е въведена от учебната 2012/2013 година и определя комплекс от изисквания, на които трябва да отговарят кандидатурите за академични длъжности в УНСС. Системата включва два обособени раздела от критерии – качествени и количествени, съобразени с професионалните направления на конкурсите.

За институционализация на Системата за кариерно развитие в УНСС с решения на АС са създадени специализирани университетски органи: Съвет по хабилитация на УНСС и Комисия по количествените изисквания за заемане на академични длъжности в УНСС. Разработени са и утвърдени с решения на АС правилници за работата на Съвета по хабилитация и Комисията по количествени изисквания, както и две процедури – за провеждането на конкурси за заемане на академичната длъжност "главен асистент", както и за академичните длъжности "доцент" и "професор" на УНСС.

През оценявания период са приключили успешно 139 процедури за заемане на академични длъжности в УНСС, в т.ч. 24 за академична длъжност "професор", 58 за академична длъжност "доцент" и 57 за академична длъжност "главен асистент" (Приложение 12).

Към декември 2016 г. нехабилитираният състав на преподавателите в УНСС включва 108 главни асистенти и 99 асистенти на ОТД. Главните асистенти и 73 от асистентите (73,7%) притежават ОНС "доктор". В периода от предишната акредитация в УНСС успешно са защитили 250 докторанти, което показва ръст от 26% в сравнение с предходната институционална акредитация. Всичко това свидетелства за наличието на сериозен потенциал за устойчиво кадрово осигуряване на бъдещия хабилитиран преподавателски състав на УНСС.

За периода 2012–2016 г. в УНСС са проведени общо 23 обучения, в които са участвали общо 993 души от преподавателския състав и от административния персонал. От преподавателския състав 341 души са преминали обучение, а от административния персонал – 652. Част от преподавателския състав и от административния персонал са участвали в две и повече обучения през отчетния период.

По 5.1.3. В УНСС е утвърдена регулярна практика за обмен на преподаватели с висши училища и университети, с които УНСС има споразумения за партньорство по програма "Еразъм" и други програми за академично сътрудничество. Въведена е система за стимулиране и подпомагане на обмена на преподаватели с други висши училища с цел участие в научни форуми и други академични инициативи.

През периода на оценяване в УНСС са установени регулярни практики по насърчаване на обмена на преподаватели с други университети и висши училища, както и по осигуряване на творчески командировки и участия в национални и международни научни прояви. В периода 2012–2016 г. академичният състав на УНСС взема активно

участие в програмата "Еразъм". Общо за периода са реализирани 190 обмена на членове на академичния и административния състав (на УНСС и на чуждестранните партньори) в рамките на програмите "Еразъм" и "Еразъм+".

През оценявания период са осъществени 427 творчески командировки и специализации в чужбина, т.е. на един преподавател за периода се падат около 0,9 командировки средно за периода на оценяване. Установява се явен ръст на броя от 2014 г., когато в УНСС е въведена система за финансово подпомагане на обмена на преподаватели с други висши училища с цел участие в научни форуми и други академични инициативи. Съгласно тази система за университета като цяло от собствени средства се заделя годишен фонд в размер на 15 хил. лв., разпределен по факултети пропорционално на тяхната численост като годишен бюджет за подпомагане на преподаватели от факултета. От 2015 г. е въведен нов фонд "Командировки в чужбина" в размер на 20 хил. лв. годишно, които се разпределят по факултети пропорционално на числеността на техния академичен състав.

По 5.1.4. В УНСС е изградена и се прилага система за атестиране на академичния състав по отношение на преподавателската и научноизследователската дейности, отчитаща приносите на всеки преподавател за осигуряване на качеството на обучението. Ежегодно се провеждат анонимни анкети сред студентите относно равнището на преподаване, използването на съвременна техника и методи за обучение, насърчаването и развиването на умения за изследователска работа и т.н.

Процесите по атестиране на академичния състав имат регулярен характер и са институционализирани чрез Правилника за атестиране на академичния състав на УНСС, конституиращ съответните органи и процедури. Атестирането се извършва в съответствие с изискванията на ЗВО и в изпълнение на регулациите в Системата за осигуряване и поддържане на качеството на обучението и на преподавателския състав (СОПКО). Към всеки факултет действа постоянна атестационна комисия, включваща пет хабилитирани лица от различни научни специалности. Процедурите по атестиране на академичния състав във всеки факултет на УНСС се осъществяват систематично по план-график, приет за мандата на декана и координиран с ръководителите на катедри.

За периода 2012–2016 г. са атестирани общо 441 преподаватели при средна оценка "много добра" (4,86). Обобщените резултати от атестирането показват, че в периода 2012 – 2016 г. средната оценка от атестирането на преподавателите в УНСС е "много добра", като през разглеждания период няма атестации с оценка, по-ниска от "добра". Общият брой на атестираните преподаватели през периода е 441 (Приложение 13).

Съгласно изискванията на СОПКО в УНСС системно се провеждат представителни проучвания сред студентите относно различни аспекти на равнището на преподаване в университета. През периода на оценяване се установява повишение на дела на студентите, удовлетворени от актуалността на преподавания учебен материал (от 86 на 90%). По-висок е делът на студентите, оценили положително практиките по използване на съвременни методи и форми на обучение. Относителният дял на анкетирания студенти, на които системно са възлагани изследователски задачи по време на обучението, варира около средно ниво от 97,6% за периода.

Констатация за изпълнение на критерий 5.1.:

УНСС има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. В резултат на провежданата политика преподавателският състав на УНСС в количествено, структурно и качествено отношение съответства на високите образователни и научноизследователски цели на институцията.

Критерий 5.2. Научноизследователска, художественотворческа и спортна дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

По 5.2.1. В УНСС функционира ефективна система за планиране, организиране и отчитане на изследователската дейност през периода на оценяване. Осигурени са широки и разнообразни възможности за включване на преподавателите в НИД, като се използват различни организационни и финансови инструменти за тяхното непрекъснато разширяване.

УНСС организира, поддържа и стимулира научноизследователската дейност на академичния състав, като осигурява широки възможности за включване на преподавателите в изпълнението на изследователски проекти с теоретичен и практико-приложен характер. Научноизследователската дейност (НИД) се регулира от вътрешна нормативна уредба, включваща Правилника за дейността на УНСС; Правилника за НИД на УНСС; Правилниците за дейността на редакционните колегии на научните издания на УНСС и Издателския комплекс на УНСС; Плана по качеството на НИД в рамките на СУК на УНСС. АС е утвърдил Програмен съвет по НИД в УНСС, като специализиран орган за организация и управление на НИД. През 2016 г. е формирана университетска Комисия за насърчаване и оценяване на научноизследователската дейност (КНОНИД) в УНСС, като към всеки от осемте факултета на УНСС функционират аналогични факултетни комисии.

С финансиране от целевата субсидия за НИД са изпълнявани 166 университетски проекта за научни изследвания, утвърдени на конкурсен принцип (в т.ч. 125 колективни и 40 индивидуални) и 1 проект с приложен характер, възложен от РС през 2013 година. Данните за ежегодно изпълняваните проекти в УНСС са представени в Приложение 14.

Значимо е участието на преподавателите от УНСС в национални и международни научни и образователни форуми. Общо за периода на един преподавател се падат 0,91% участия в международни форуми и 3,32% участия в национални научни и образователни форуми (Приложение 15).

Данните за финансирането на научноизследователската дейност в УНСС са представени по години (съответно за периода 2012–2016 г.) в Приложение 16. Относителният дял на финансиране от договори с външни възложители от страната и чужбина (национални и международни проекти) през последните 5 години възлиза на 82%.

Данните за научните публикации показват нарастваща публикационна активност на академичния състав на УНСС (Приложение 17). За периода след институционалната акредитация академичният състав е реализирал над 5600 научни публикации, в т.ч. над 4600 в страната и близо 1000 в чужбина. Показателен за качеството на научните трудове на преподавателския състав е растежът на броя на публикациите в чужбина (7% средногодишно за периода). Тенденцията е на непрекъснато увеличение на дела на научните публикации в чужди издания, като този относителен дял нараства от 16,7% през 2012 г. до 19% през 2016 г. Относителният дял на публикациите в реферирани научни издания спрямо общия брой публикации е 25,6% общо за периода на оценката. Действащите в УНСС стимули и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания е свързано с развитие на докторантурата като трета степен на висшето образование съгласно Болонския процес. За периода 2012-2016 г. броят на обучаваните докторанти нараства с 12,8% средногодишно, като през последните 3 години се установява ежегодно зачисляване на 89 докторанти средногодишно (или 18,7 на 100 души академичен състав). Броят на ежегодно защитаващите докторанти се стабилизира

на 50 за последните години, или по 11 докторанти средно на 100 преподаватели на ПОТД.

Публикациите и цитиранията на академичния състав на УНСС в реферирани издания се регистрират от 2015 г. с влизането в сила на Правилника за наблюдение и оценка на НИД, осъществявана от висшите училища и научните организации. УНСС има два подготвени и внесени в МОН отчета по показателите на Правилника, съгласно които средният брой на цитиранията на научни публикации на изследователския състав, появили се в научната литература през дадена година, е приблизително 2,3 бр. (Приложение 18). Установява се поддържане на относителния дял на публикациите, реферирани и индексирани в световни вторични литературни източници, на ниво около една четвърт от общия брой на научните публикации на академичния състав на ОТД, както и известно повишение на дела на научните публикации, реферирани в издания с импакт фактор.

По 5.2.2. УНСС разполага със значителни собствени възможности за публикуване на научноизследователската продукция на академичния си състав. Създадените в УНСС организационни, материални и финансови условия за НИД на преподавателите осигуряват научна продукция с високо качество, част от която с международно признание.

Представени са множество доказателства, че резултатите от научноизследователската дейност на преподавателите своевременно се популяризират чрез организирането на публични прояви и научни форуми. Прилага се цялостна политика за стимулиране и подпомагане провеждането на конкурентоспособна научноизследователска, иновационна и публикационна дейност на академичния състав.

Констатация за изпълнение на критерий 5.2.:

Налице е устойчив напредък в научноизследователската дейност на академичния състав на УНСС. Налице са свидетелства за развити устойчиви практики, правила и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания и поддържане на връзката им с образователната дейност.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. УНСС осигурява и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност, както и подходяща среда за дистанционно обучение

По 6.1.1. За оценявания период са настъпили съществени позитивни промени в ресурсната осигуреност на дейността. В УНСС са внедрени и успешно функционират организационно-управленски механизми за планиране, разпределяне и осигуряване на материално-технически и информационни ресурси за обучение и подкрепа на студентите и преподавателите. През периода на оценката се подобряват всички основни показатели за създадената и използвана от студентите материална и информационна база за обучение. Непрекъснато се подобряват и условията за учебна и изследователска работа на преподавателите. В УНСС съществуващата материално-техническа база и информационни ресурси осигуряват необходимите условия за качествено провеждане на обучение в дистанционна форма.

В УНСС се осъществява мащабна програма за подобряване качеството на учебните зали, преподавателските кабинети, изследователските центрове и университетската библиотека. За периода 2012–2016 г. са осигурени допълнителни

средства към отпусканите от държавата за основен ремонт на материални активи и развитие на материално-техническата база. За развитие на МТБ през изтеклия период са инвестирани 12 423 433 лв., от които 5 931 905 лв. бюджетна субсидия и 6 491 528 лв. - собствени средства. През оценявания период преобладават положителните тенденции в измененията на ключовите показатели, касаещи осигуреността на студенти и преподаватели с материално-технически и информационни условия за учебна и научноизследователска работа (таблици 1 и 2, Приложение 19).

За целите на обучението към март 2017 г. в УНСС се използват 123 учебни зали с обща площ 6677 кв. м. В сградата на Института за следдипломна квалификация са на разположение 19 учебни зали с 808 учебни места. Всички учебни места са в зали, изцяло обновени по съвременни стандарти в съответствие с практиката на водещи в света и Европа университети. В Регионалния център за дистанционно обучение на разположение на студентите са 27 учебни зали с 1400 работни места и обща площ 1860 кв. м.

Компютризацията на учебния процес и административното обслужване в университета са приоритети. През периода 2012 – 2016 г. броят на използваните за целите на обучението компютри нараства от 1046 на 1258 броя, което е ръст от 20,3%. Постоянно се подобряват и характеристиките на компютърната техника. Броят на компютрите, които са на разположение на преподавателите, нараства от 448 през 2012 г. на 660 през 2016 г. (ръст 47,3%). Компютрите, използвани за целите на администрацията, нарастват от 502 през 2012 г. на 512 през 2016 г. (ръст от 2%).

За целите на обучението всички зали в университета са оборудвани с мултимедийни проектори, както и с подходяща аудио-визуална и записна техника, усилвателни уредби, микрофони, тонколони и др. Големите учебни зали са оборудвани и с радиомикрофони. УНСС разполага с две нови конферентни зали, които отговарят на съвременните изисквания към този тип съоръжения. Издателският комплекс на университета разполага с най-доброто и модерно оборудване за дигитален печат в България. В съответствие със съвременните стандарти е обновен спортен комплекс "Икономист", където е монтирана първата по рода си в България изкуствена стена за спортно катерене, а "Фитнес залата" е оборудвана с нови спортни уреди.

Библиотеката на УНСС е разположена на площ от 2200 кв. м, със седем книгохранилища, две читални зали със 120 седящи места, три компютърни читални със 160 автоматизирани читателски места, справочно-библиографски отдел, зала за свободен достъп, ксерокс, скенер, университетски архив и музейна сбирка на УНСС. Притежаваният библиотечен фонд е 542 616 тома литература – книги, периодични издания и научни разработки. През периода са закупени 28 357 тома книги (относителен дял – над 5%). Поддържа се абонамент за 191 периодични издания – български и чужди, и софтуер за незрящи Speech Lab2.0. Осигурен е достъп до 6 от най-престижните наукометрични и библиометрични база данни за периода 2012 – 2017, автоматизирания каталог на библиотеката и други информационни услуги.

В УНСС има лицензиран софтуер с учебни и други информационни материали, достъпни за студенти и преподаватели: NetBeans 8.0.2 JDK 7 (пълна инсталация); SQL Server 2014 Enterprise Edition; MS Expression Web 4; Windows 10; MS Office 2013 & 2016; Management Studio 2014; MS Visual Studio Professional 2013; Cristal Report; VMPlayer; MS Project 2013; Bizagi; SPSS v.22; Софтуер за ел. подпис на цифрови протоколи.

През оценявания период в УНСС се осъществява успешно масштабна програма за електронизация, която включва три групи дейности: създаване на нови компютърни системи, поддържане на съществуващи системи и експлоатация на съществуващи системи.

По 6.1.2. В УНСС се осигурява необходимият човешки ресурс от академичния състав (научни ръководители, випускови ръководители,

академични наставници и други специалисти) за подкрепа и улесняване на ориентацията в образователния процес и мобилността на студентите.

Важен фактор за ефективността на учебния процес е предоставянето на подходяща подкрепа за студентите чрез осигуряването на научни ръководители на дипломни работи, випускови ръководители, научни ръководители на докторанти. Във връзка с това през периода за оценяване в УНСС е създадена подходяща организация и се отчитат 1310 участия на преподаватели като научни ръководители на дипломни работи, 230 участия на преподаватели като випускови ръководители, 211 преподаватели са били научни ръководители на 368 докторанти.

По 6.1.3. В УНСС е изградена и се прилага вътрешноуниверситетска система за планиране, организиране и контролиране на дейностите, свързани с обучението на служителите.

За периода 2012–2016 г. УНСС системно е предоставял възможности за обучение на административния персонал, във връзка с което са разработени съответните учебни материали и са проведени 6 електронни обучения с разнообразна тематична насоченост. В електронни обучения през периода 2012–2016 г. са участвали 150 души от административния персонал. Наред с електронните обучения се осигуряват възможности за участие в други обучения (предимно езикови) за представители на административния персонал, като през периода 2012–2016 г. в тези обучения са участвали 79 служители. Предоставени са и възможности за административния персонал да участва в мобилност, като през оценявания период в такава са участвали 38 служители.

По 6.1.4. В УНСС са изградени и се прилагат ефективни вътрешноуниверситетски системи за осигуряване на ресурси за прилагане на новаторски практики в обучението и преподавателската дейност. След последната институционална акредитация в УНСС е осъществена мащабна дейност по въвеждане на съвременни методи и форми на обучение, актуализиране на учебния материал и учебната литература, като се осигурява включване на резултатите от научноизследователската дейност в учебния процес.

С цел да се разработват и въвеждат новаторски практики в обучението в УНСС през оценявания период са осъществени 12 и се работи текущо по 6 проекта, посветени на различни аспекти на приложението на авангардни подходи и методи на преподаване. Чрез подходящи новаторски практики се стимулира развитието на предприемачески, творчески и иновативни умения във всички дисциплини и във всички цикли, вкл. чрез по-интерактивна среда на обучение и подобрена инфраструктура за трансфер на знания.

В УНСС е създадена информационна инфраструктура и интегрирана система за управление и провеждане на дистанционно обучение. За обучението на студентите в тази форма на обучение 60 броя учебни курсове са разработени като мултимедийни продукти и се предоставят на студентите на CD носител. Мултимедийните учебни материали се разработват според създадена в университета "Методическа система за обучение".

УНСС осигурява трето и четвърто равнище на технологична обезпеченост на обучението в дистанционна форма според Наредбата за ДО (учебни материали и ресурси за самоподготовка, разположени в базирана в интернет система за дистанционно обучение с гарантиран високоскоростен достъп).

В УНСС функционира система за електронно обучение, базирана на платформата Moodle. За обучението в дистанционна форма е създаден и се развива самостоятелен сайт, който е предназначен изцяло за поддържане и предоставяне на достъп до учебни материали за студенти в тази форма на обучение. Сайтът е достъпен на адрес – m-learning.unwe.bg. Системата е уеббазирана и е с т.нар. responsive design –

интерфейсът е еднакво достъпен от различни видове устройства и може да се използва на всички браузери.

Системата за електронно обучение е интегрирана и с основната информационна система на университета, което позволява осигуряване на достъп до учебни материали на студентите непосредствено след тяхното записване в следващ семестър. В системата за електронно обучение са създадени курсове и за двете степени на обучение – ОКС "бакалавър" и ОКС "магистър" – 408 електронни курса. Те са организирани в категории по образователни степени и отговарящи на учебни планове на специалности.

Системата за електронно обучение се обогатява непрекъснато с ново учебно съдържание, като се правят актуализации на съществуващи курсове. В Приложение 20 е показана динамиката на създаването на нови електронни курсове по години, откъдето е видно, че средногодишният брой на разработените нови електронни курсове е 82. Средногодишният дял на актуализираните електронни курсове възлиза на малко над 17%.

При създаването на нови и актуализиране на съществуващи учебни материали в електронната система се търсят и прилагат нови форми на работа със студенти и представяне на учебно съдържание. Делът на мултимедийните курсове възлиза на 15%, а делът на курсовете с интерактивно съдържание се равнява на 60% от всички разработени електронни курсове. Обезпечеността с електронни учебни материали на бакалавърските програми в ДФО на УНСС е висока. Обезпечеността на икономическите специалности в ОКС "бакалавър" е 95,66%, а при управленските специалности е 93,25%.

Обезпечеността с електронни учебни ресурси на ДФО в ОКС "магистър" възлиза на 81,78%. При икономическите специалности тя е 92,52%, а при тези от направление "Администрация и управление" - 81,78%. За 5 специалности обезпечеността е 100%.

В УНСС е разработена Стратегия за усъвършенстване на дистанционното обучение, която е базирана на технологии, които: (1) Свързват логически преподавател и студент; (2) Наподобяват физически диалог преподавател – студент; (3) Симулират и визуализират реални бизнес условия; (4) Осигуряват обучение офлайн от преподавателя; (5) Допускат онлайн връзка при необходимост; (5) Представят добри практики от видни специалисти; (6) Използват интерактивност. На основание на тази стратегия, по която се развива ДФО в УНСС, се върви по посока на внедряването на мултимедийни учебници с управляемо обучение. Това са учебници, които са на 3-то и 4-то ниво съгласно Наредбата за ДО. Мултимедийните компоненти, които преподавателите могат да използват при разработването на мултимедийните учебници, са показани в Приложение 21. Всички подробности относно вида и броя на мултимедийните компоненти са определени в Изисквания към преподавателите при създаване на мултимедийни курсове за дистанционно обучение в УНСС. В рамките на периода 2012–2014 г. за нуждите на дистанционното обучение в УНСС са разработени 120 мултимедийни учебника (60 онлайн и 60 офлайн).

През учебната 2016/2017 година е проведено обучение на преподаватели, водещи курсове в дистанционна форма на обучение, за основните функционалности на системата и за нейните интерактивни възможности.

Констатация за изпълнение на критерий 6.1.:

УНСС разполага със съвременна материално-техническа база за обучение на студентите от различните ОКС в редовна и дистанционна форма на обучение. Осъществява се авангардна програма за дигитализация на процесите. Осигурено е необходимото финансиране на дейностите и са обезпечени надеждни и леснодостъпни ресурси за обучение и подпомагане на студентите, преподавателите и административния състав при осъществяване на функциите му.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. УНСС съобразно своята мисия събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни.

По 7.1.1. В УНСС е изградена и успешно се прилага система за ежегодно провеждане на вътрешни одити от екипи вътрешни одитори, които в съответствие със стандартите притежават изисквания сертификат за специализирана експертиза. В екипите от вътрешни одитори участват представители на синдикалните организации, студентите и докторантите и работодателските организации. УНСС обобщава и взема предвид мнението и изводите от включените в екипите на вътрешните одитори представители на студентите, синдикалните и потребителски организации.

Констатирано е, че в УНСС всяка година се провеждат вътрешни одити на Системата за управление на качеството във всички факултети и административни звена. Вътрешните одити са планирани, организирани, проведени и документирани в съответствие с международните стандарти ISO 9001:2015 "Системи за управление на качеството. Изисквания" и ISO 19011:2011 "Указания за одит на системи за управление", както и съобразно утвърдена оперативна процедура ОП 01 "Вътрешни одити". Одитите се извършват от обучени и сертифицирани вътрешни одитори на системи за управление на качеството. Ежегодно международната сертифицираща организация ИНТЕРТЕК провежда най-малко веднъж годишно контролен одит. През периода след внедряването (през 2005 г.) на системата при вътрешните одити са повдигнати несъответствия и са определяни зони за подобрене. За тяхното отстраняване своевременно са предприемани коригиращи действия, които водят до непрекъснато усъвършенстване на системата. В екипите за вътрешни одити участват представители на синдикалните организации, на студентите и докторантите и на работодателските организации. Всеки от посочените представители е включен в екипа за одит като вътрешен одитор, ако има сертификат за одитор, или като технически експерт.

Във въпросниците за вътрешния одит са включени и изисквания на НАОА за институционална и програмна акредитация. За всеки одит се създава обобщаващ доклад, който се публикува на интранет страницата на УНСС. Всяко одитирано звено, в което са повдигнати несъответствия, е анализирано причините и е предприело коригиращи действия за отстраняването им. Обобщените доклади от вътрешните одити са обсъждани на заседания на Съвета по качеството и на ежегодните прегледи от ръководството.

По 7.1.2. В УНСС системно се събира и анализира информация за: наличните учебни ресурси, включително и финансови, в подкрепа на кариерното развитие на студентите и на завършилите; ефективност на методите, прилагани във вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав; осъществяваните процедури за одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация и учебните програми; развитието, успеваемостта на студентите и процент на прекъсналите и отпадналите; удовлетвореността на студентите от качеството на обучение.

УНСС са изградени и успешно функционират специализирани структурни звена и управленски механизми, чрез които се подкрепя кариерното развитие на студентите и на завършилите висшето училище. Значима роля в тази насока се отнежда на Междууниверситетския център за развитие на кариерата - МЦРК, на изграденото в

неговите рамки Специализирано звено за практическо обучение и на задължителните преддипломни стажове в съответствие с учебните планове на специалностите.

Междууниверситетският център за развитие на кариерата ползва и анализира информацията за наличните учебни, студентски и други ресурси на УНСС в подкрепа на кариерното развитие и реализацията на студентите на УНСС, която се предоставя и чрез Националния осигурителен институт, Агенцията по заетостта и Рейтинговата система на висшите училища в България. Ежеседмично регистрираните в Центъра студенти и завършили УНСС получават информационен бюлетин с последните актуални стажантски и работни позиции, конкурси, стипендии, програми, проекти и друга информация, свързана с тяхното професионално ориентиране и кариерно развитие. Създадена е възможност всеки работодател – представител на бизнеса или на други институции и организации от страната и от ЕС, да заявява безплатно в МЦРК (по интернет или в офиса) свои оферти за конкретни стажантски и работни позиции за студенти на УНСС.

МЦРК е единственият междууниверситетски кариерен център в България, който е и звено на европейската информационна мрежа Eurodesk. Центърът е организиран и провел през 2016 г. корпоративни презентации, информационни срещи и представяния на работодатели с над 30 хиляди студенти и завършили УНСС.

МЦРК, с подкрепата на дирекция "Информационни технологии" и на Центъра за компютърни иновативни системи на УНСС, е включен в информационната система "Web студент". Чрез тази система всички студенти от УНСС са регистрирани в МЦРК. Ежедневно те имат възможност да се информират онлайн за работата на МЦРК. Цялостната дейност на МЦРК за кариерното развитие на студентите от УНСС и от другите български висши училища се осъществява безплатно за студентите и работодателите, като се използват учебните, финансовите, материално-техническите, информационните и други ресурси на УНСС.

Специализираното звено за практическо обучение към Междууниверситетския център за развитие на кариерата е създадено с решение на АС № 4/08.07.2015 г. То успешно реализира проект BG051PO001-3.3.07-0002 – "Студентски практики", и проект BG05M2OP001-2.002-0001 – "Студентски практики" – фаза 1, финансиран по Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020 г." чрез Европейския социален фонд на Европейския съюз. Систематично се поддържа актуална информация за дейността на звеното на неговия интернет сайт. В УНСС е извършен анализ на начините на осъществяване на практическо обучение в рамките на учебните планове на специалностите. Като резултат от него е разработена и приета от АС единна методика за провеждането им.

УНСС събира и анализира информация за ефективността на методите, прилагани във вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав. В тази връзка е разработена Методика за оценка на ефективността на методите, прилагани във вътрешната система за оценяване, както и във връзка с поддържане на качеството на обучението и на академичния състав.

В УНСС функционират съобразени със законовите изисквания правила, въз основа на които системно се събира и анализира информация за осъществяваните процедури за одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация и учебните програми. Това позволява да се проследят извършените промени, както и да се извършват различни анализи върху параметрите на регистрираните планове. Регламентираните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация, стриктното документално оформяне на извършените действия и съхранение на създадената документация е основа за пълно проследяване на процеса и събиране на необходимата информация на университетско, на факултетно и катедрено ниво.

Създадена е организация за регистриране на всички учебни планове, квалификационните характеристики и част от информацията за учебните програми в

информационната система. В нея се съхраняват различните версии на учебните планове и във всеки момент е възможно да се проследят извършените промени, както и да се извършват различни анализи върху параметрите на регистрираните планове. Към настоящия момент в системата са обхванати 165 учебни плана в различните форми на обучение и образователни степени.

В УНСС функционира интегрирана информационна система, чрез която се събира и управлява детайлна информация за постиженията на студентите в учебния процес и техния студентски статус. Създаването на обобщена аналитична информация в различни разрези е обезпечено и се извършва в реално време. Обобщена информация се създава както с цел управление на оперативните процеси, така и с цел подготовка на анализи на университетско, факултетно и катедрено ниво. В УНСС има изградена аналитична система и свързан с нея склад от данни за постоянен мониторинг и анализ на успеваемостта на студентите. Това технологично решение позволява анализ на моментното състояние на успеваемостта и сравнителен анализ в различни периоди от време.

В периода на оценка в УНСС се установява, че процентът на прекъсналите и отпадналите студенти е както следва: за учебната 2012/2013 – прекъснали 5,5 % и отпаднали 2,0 %; за учебната 2013/2014 – прекъснали 6,8 % и отпаднали 1,8 %; за учебната 2014/2015 – прекъснали 7,0 % и отпаднали 1,8 %; за учебната 2015/2016 – прекъснали 8,5 % и отпаднали 0,5 %; за учебната 2016/2017 – прекъснали 10,4 % и отпаднали 1,4 %. Общо за проверявания период прекъсналите са 7,6 % и отпадналите 1,5 %.

В УНСС е разработена и успешно функционира институционална инфраструктура за системно събиране и анализиране на информацията за удовлетвореността на студентите чрез ежегодни анкетни проучвания. Създадена е организация за тяхното провеждане, за да се гарантира представителност на получения резултат. Те се провеждат от Център за статистически изследвания, съвместно с Учебна дирекция. Получените резултати се предоставят за анализ на ръководството на университета. В представените обобщения се откроява положителната тенденция на повишаване на степента на удовлетвореност на студентите за качеството на обучение за периода на оценяване. В анкетното проучване взимат участие средно около 1500 студенти. Така например, през учебната 2011/2012 година са анкетирани 2105 студенти, оценка 4,04 (по шестобалната система); през 2012/2013 година – 1107 студенти, оценка – 4,27; през 2013/2014 година – 959 студенти, оценка – 4,13; през 2014/2015 година – 1529 студенти, оценка – 4,22; през 2015/2016 година – 2001 студенти, оценка – 4,30.

По 7.1.3. В УНСС са разработени и системно се прилагат практики за проучване на мнението и препоръките на работодателите, въз основа на което се предприемат съответните действия за усъвършенстване на практическото обучение на студентите като фактор за успешната им професионална реализация. В обобщените резултати от проведените проучвания през периода на проверка се откроява тенденцията за нарастване както на оценките, които потребителите на кадри дават на подготовката и обучението в УНСС, така и на интереса на работодателите за сътрудничество в областта на обучението и квалификацията на човешките ресурси. Резултатите от проучванията се използват активно при стимулиране на самостоятелна работа на студентите чрез възлагане на проекти с творчески елементи, при осигуряване на участия на студенти в научноизследователски проекти заедно с докторанти и/или преподаватели, както и при актуализиране на учебното съдържание и усъвършенстване на практическото обучение.

Системно се изследва пазарната среда като се проучва мнението и препоръките на представители на работодатели за постоянно идентифициране на основните

изисквания на практиката към подготовката на студентите, които да се имат предвид и включат в учебния процес.

С голям интензитет и станали вече традиционни са срещите на преподаватели, студенти и представители на бизнес. Те се организират в различни форми (кръгли маси, конференции, срещи с работодатели), от различни нива в университета – факултети, катедри, изследователски центрове и т.н. Всички те са публично оповестени на основния сайт на университета и/или на подсайтовете на катедрите и факултети, което осигурява възможност да се включат широк кръг участници. За отчетния период от катедрите са организирани 116 различни срещи с работодатели.

УНСС периодично провежда и анкети сред потребителите относно качеството на обучение от Центъра за статистически изследвания. Анкетата включва и въпроси относно равнището на подготовка на лицата, завършили УНСС, като 87 % са отговорили, че тя е „много добра“. Около 98,3 % от анкетираните работодатели оценяват позитивно актуалността на знанията на лицата, завършили УНСС и че те съответстват на квалификационните изисквания за заеманата длъжност.

В УНСС през 2016 г. е осъществено изследване „УНСС и неговата среда: конкуренти, работодатели и професионална реализация на възпитаниците“. Резултатите от проучването са представени и обсъдени на заседание на РС и са повод за инициране на редица промени в образователния процес.

В периода 2012 – 2015 г. е осъществен проект "Студентски практики" (проект BG051PO001-3.3.07-0002). В проекта са участвали 748 работодатели и 1309 техни представители. Към настоящия момент УНСС реализира успешно проект "Студентски практики – фаза 1". В проекта участват 143 работодатели и 214 техни представители. В рамките на изпълнение на проектните дейности е проведено проучване сред работодателите за тяхното мнение относно очакванията на работодателите за подготовката на студентите и мерки, които могат да бъдат предприети за подобряване на практическото обучение.

УНСС анализира публикуваните ежегодно резултати от проучванията, осъществявани в рамките на Рейтинговата система на висшите училища в България, които осигуряват допълнителна информация за оценка на качеството на обучение в УНСС въз основа на мнението на работодателите и студентите от страната.

Констатация за изпълнение на критерий 7.1.:

В УНСС системно се събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури и за състоянието на обкръжаващата среда. Изводите се използват в управлението на всички равнища в структурата на институцията.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. УНСС публикува информация за: приети програмни документи и учебна документация; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на студентите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; университетски форуми с участието на представители на студенти, синдикални и потребителски организации.

По 8.1.1. В УНСС са изградени и успешно се прилагат съвременни организационно-управленски системи за активно популяризиране на дейностите на висшето училище в публичното пространство, чрез публикуване на информация в различни видове медии и използване на разнообразни информационни канали. Изградена е и се прилага система за оповестяване на информация за професионалните направления и специалности за обучение в

съответни образователно-квалификационни степени; за действащите учебни планове и програми, форми на обучение, квалификационни характеристики; за формите за оценяване и графика на изпитните сесии и за успеваемостта на студентите и заетостта на завършилите висше образование.

Своята дейност УНСС представя в публичното пространство чрез:

- основния сайт на университета (www.unwe.bg);
- сайтове на факултети, катедри, изследователски центрове, алумни организации;
- "Вестник на УНСС"
- научни издания на УНСС и техните интернет страници;
- официална facebook страница (<http://www.facebook.com/unwebg>);
- официална twitter страница (<http://twitter.com/unwebg>);
- официален youtube канал (<https://www.youtube.com/user/www.unwe.bg/>);
- публикации в печатни и електронни медии;
- участия в ТВ и радиопрограми и др.

Дейността по публикуване на новини и събития, свързани с дейността на университета в неговите информационни канали, се характеризира с нарастваща степен на интензивност през периода на оценка. Доказателство за това е статистиката за отразените събития в собствени информационни канали, както следва: 2012 г. – 109; 2013 г. – 263; 2014 г. – 239; 2015 г. – 284; 2016 г. - 307. В периода на проверка за УНСС са налице и множество положителни публикации за дейността му – общо 22 265.

УНСС извършва ежедневен мониторинг на информацията в публичното пространство, чрез който се проследяват количеството и качеството на разпространяваната информация.

В УНСС е изградена и успешно се прилага ефективна система за оповестяване на информация за професионалните направления и специалности за обучение в съответни образователно-квалификационни степени; за действащи учебни планове и програми, форми на обучение, квалификационни характеристики. Тази информация се публикува на основния сайт на университета и на сайтовете на факултети и катедри. Информацията за професионалните направления, поднаправления и предлагани специалности са публикувани на <http://priem.unwe.bg/> и <http://magistri.unwe.bg/>. Тези сайтове предоставят:

- подробна информация за направления и специалности;
- правила за кандидатстване;
- необходими документи за кандидатстване;
- актуална информация за дейности и срокове от процеса на кандидатстване;
- услуги за проверка на резултати от проведени изпити.

С цел популяризиране на направления и специалности УНСС публикува информация за тях под формата на справочник, който се разпространява в хартиен вид; брошури (хартиен носител) на специалности и поднаправления, които се разпространяват в хартиен вид при посещение и срещи с потенциални кандидат-студенти; брошури (електронен формат) на специалности и поднаправления, които се публикуват на сайтовете на катедрите (например направление Икономика/поднаправление Икономика и бизнес); съдържание в подсайтовете с информация за прием в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“.

В периода на оценяване в УНСС е внедрена информационна система „Електронни учебни планове“ (през учебна 2015/2016 година). Създадена е организация за регистриране на всички учебни планове и част от информацията за учебните програми в информационната система. Към настоящия момент в системата са обхванати 165 плана. Внедряването на информационната система дава възможност да се подобри процеса по оповестяване на учебните планове в публичното пространство.

В УНСС е създадена информационна среда, чрез която всички участници в учебния процес и други заинтересовани лица могат да се информират за учебните

графици, разписанието на преподаватели и студенти и изпитни сесии. Информацията за учебния график за съответната учебна година се публикува преди начало на учебната година. Тази информация се публикува диференцирано по образователна степен, форма на обучение и център за обучение. В УНСС функционира автоматизирана информационна система за автоматично изготвяне на учебно разписание – семестриално и изпитна сесия. Тази информационна система е интегрирана с основния сайт на университета и информацията за актуалното разписание се публикува своевременно на страницата за съответната образователна степен и форма на обучение. Тази страница е изведена и като бърза връзка на първата страница.

УНСС проявява сериозен интерес към успехите на своите випускници като реализирани професионалисти. Контакти с бившите възпитаници на университета се поддържат активно на ниво катедри и факултети чрез: създаване на алумни организации към съответните катедри; участия на авторитетни експерти в различни области, възпитаници на УНСС, във форуми, организирани от университета – конференции, срещи-дискусии, кръгли маси, публични лекции и други.

По 8.1.2. В УНСС е създадена информационна инфраструктура за публикуване на постиженията на преподавателите и студентите в областта на научноизследователската дейност: приоритетите и целите на научноизследователската дейност на академичния състав; резултати от научноизследователската дейност на преподавателите; публикации в изданията на УНСС. Осигурена е публичност за научните постижения.

Университетът за национално и световно стопанство публично оповестява политиката, целите и резултатите по НИД в целево създадени домейни на университетския уебсайт.

Домейнът "Научна дейност" е измежду разделите с най-високо ниво на публичност, достъпен от главната страница на уебсайта на УНСС. В него се предоставя детайлна информация за основните области на информираност.

- 1) Организация и управленски структури на НИД в УНСС. Тук са оповестени: целите на НИД на УНСС; формите за организация и управление на НИД в УНСС, вкл. Програмен съвет по НИД и научноизследователските центрове на УНСС; приоритетните направления за НИД на УНСС.
- 2) Изпълнявани проекти.
- 3) Научни конференции в УНСС.
- 4) Конкурси за академични длъжности и научни степени.

Сайтовете на множеството издания на УНСС (Годишник на УНСС, Научни трудове, списание "Икономически и социални алтернативи", Международно научно списание „Economic Alternatives Journal“), осигуряват публичност за научните постижения. В тези сайтове е предоставена възможност за достъп до публикации в определени броеве на периодичните издания, достъп до резюмета на публикации и до пълният им текст, възможност за споделяне на избрани публикации в социалните мрежи Facebook, Twitter, LinkedIn. УНСС присъства в социалните мрежи чрез възможността публикувани научни резултати да бъдат споделени в тях. УНСС осигурява прозрачност на конкурсите за заемане на академични длъжности и получаване на научни звания, чрез публикуване на правила за тяхното провеждане и други регламенти.

Постиганията на преподавателите в научноизследователската дейност се оповестяват чрез:

- Публикуване на информация на основния сайт за участия на преподаватели в престижни научни форуми и значими техни постижения;
- Публикуване на информация на личните страници (блогове) на преподавателите.

- Публикуване на информация във вестника на УНСС за преподаватели и техните постижения.

По 8.1.3. УНСС предоставя подробна и лесно достъпна информация за международната си дейност, сътрудничество с чуждестранни университети, възможности за обмен на студенти и докторанти, издавани съвместни и двойни дипломи.

УНСС предоставя информация за международната дейност, която осъществява като публикува и споделя разнообразна информация чрез разнообразни подходи. Университетът публикува на основния си сайт подробна информация за университети, с които си сътрудничи. В специална секция на уебсайта са представени всички университети партньори в страната и чужбина с линк към техните сайтове. УНСС има сключени споразумения за двустранно академично сътрудничество с над 100 университета от цял свят. Освен за партниращите университети е предоставена информация и за международни организации и академични мрежи, в които членува УНСС. Редовно се публикуват съобщения, свързани с предстоящи научни и образователни събития, организирани от партньорски организации.

УНСС популяризира дейността по програма „Еразъм+“ чрез публикуване на информация за възможностите за мобилност и резултатите на основния сайт на университета, чрез споделяне на опит и организиране на срещи на университетско и катедрени ниво. На възможностите за академична мобилност е посветена специална секция на сайта на УНСС. Предоставя се подробна информация за условията, реда и сроковете за кандидатстване за изходяща и входяща студентска мобилност. Съобщенията за предстоящи конкурси се публикуват своевременно в „Предстоящи събития“, за да получат необходимата видимост.

По 8.1.4. УНСС предоставя информация за: резултатите от вътрешни и външни одити; резултатите и мерките, взети след проведени анкетни проучвания сред студентите за качеството на обучение и на преподавателския състав; резултатите от проведени анкетни проучвания сред студенти и работодатели за реализация и заетост на завършилите.

В УНСС е създадена, ефективно се използва се и непрекъснато се развива в съответствие със съвременните стандарти информационна среда за разпространение на информация за проведените вътрешни и външни одити. Ежегодно в УНСС се провежда поне един пълен вътрешен одит, който покрива всички клаузи от стандарта, а при необходимост и втори вътрешен одит в звената, където са установени несъответствия или зони за подобрения. За всеки одит се създава обобщаващ доклад, който се публикува на интранет страницата на УНСС, достъпна чрез потребителски достъп от всички работни места.

УНСС проучва чрез различни форми (виж по-горе) мнението на работодатели по различни въпроси, свързани с нивото на подготовка на студентите. Резултатите от различните проучвания се предоставят на ректорското ръководство за анализ, представят се на заседания на академични съвети и се публикуват в интранет сайта на УНСС.

Констатация за изпълнение на критерий 8.1.:

Създадени са условия за прозрачност на дейностите на УНСС чрез използване на разнообразни комуникационни канали за доставяне на точна, актуална и леснодостъпна информация на всички заинтересовани вътрешни и външни лица.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми съобразно еволюцията на научните знания и технологии

По 9.1.1. В УНСС съответствието на учебните програми на икономическите и социалните потребности на обществото се гарантира чрез прилаганата политика за иновации в образованието, изследванията и управлението и чрез непрекъснато развиваща се култура на нововъведения в обучението и учебния материал. Това осигурява разпространението в подходяща форма на постигнати резултати от обществен, научен и приложен интерес и трансфер на научни постижения в учебното съдържание.

В УНСС културата на нововъведения се отнася до начина, по който съответните новости биват прилагани на практика, а именно:

- непрекъснато осъвременяване на формите и методите на обучение;
- непрекъснато съпоставяне на учебните програми и тяхното съдържание с водещи практики от европейското пространство на висшето образование;
- периодично актуализиране на предлагания учебен материал в съответствие с най-новите световни и национални тенденции в развитието на икономиката, финансите, управлението, вътрешната и външната политика, икономическите и социалните потребности на обществото;
- значителна практическа и консултантска експертиза на академичния състав на УНСС в международни и национални институции, организации и бизнес структури. Натрупаният опит дава възможност на преподавателите от УНСС да следят обществените и пазарни тенденции и изпреварващо да ги включват в тематиката на своите академични дисциплини;
- иновативна тематика на научните изследвания, интердисциплинарен характер и участие в международни изследователски екипи.

Новаторски практики, насочени към съответствие на учебните програми на икономическите и социалните потребности на обществото:

- съвременни форми и методи на обучение, развиващи и усъвършенстващи търсените на пазара на труда професионални компетенции и личностни умения (учебните игри, симулациите, майсторските класове и др.);
- преподаване на избираеми дисциплини от гост-преподаватели на чужд език;
- изградени университетски мрежи за изследвания в областта на околната среда, устойчивото развитие и предприемачеството; франкофонска изследователска мрежа и други.

По 9.1.2. В УНСС учебната документация гарантира стабилност и съответствие на учебните планове и учебните програми с обществените изисквания и пазара на труда. Факултетните Комисии по оценяване и одобряване на програмите за обучение контролират съответствието на квалификационните характеристики и учебните планове със стратегията на УНСС и целите на висшето образование на Европейското образователно пространство, икономическите и социалните потребности на обществото.

В УНСС се осъществява регулярен мониторинг на учебните програми с цел набавяне на информация, необходима за тяхното подобряване. Той се осъществява на университетско, факултетно и катедрено равнище, а също и в различни съдържателни формати: (1) Система за управление на качеството; (2) Информационна система "Електронни учебни планове"; (3) факултетни комисии за оценяване и одобряване на програмите за обучение (ФКООПО) и (4) като ключова дейност в рамките на различни национални, международни и университетски проекти.

Основните функции на ФКООПО са да проучва и анализира: дейности по разработването и одобряването на програмите; ориентирането към студентите на обучението, преподаването и оценяването; предоставяне на информация за обществеността; текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите; анализ на вътрешно нормативни документи, свързани с оценяването и одобряването на програмите за обучение. В работата на ФКООПО в УНСС са включени 66 души, от които 39 преподаватели (59%), 14 студенти и докторанти (21%), 8 представители на работодателите (12%) и 5-ма представители на синдикатите (8%).

В учебните планове и програми не са открити структурни и целеви недостатъци към момента на посещението на ЕГ. УНСС прилага следната структура на учебно планиране: в ОКС "бакалавър" учебният план е структуриран в университетски, факултетен и специализиращ (катедрен) блок; в ОКС "магистър": предварителен и същински (специализиращ) блок. Тази структурна рамка осигурява стабилност на учебните програми и учебното съдържание на базово равнище. Успоредно с това съществува възможност за по-гъвкаво актуализиране на учебното съдържание на ниво специализиращи учебни дисциплини.

В УНСС се осъществява прием в ОКС „бакалавър“ по професионални направления и поднаправления. Това е предпоставка студентите да направят осъзнат и информиран избор на предпочитана бъдеща професионална подготовка след завършването на втори курс. Доказателство за устойчивостта на учебното планиране е фактът, че няма отпаднали по нецелесъобразност учебни дисциплини от състава на университетския блок. Допълнителна гаранция за устойчивост в рамките на академичния цикъл е осигуреността с учебна литература, разработена от титулярите на дисциплините и достъпна за студентите в библиотеката на УНСС.

Приемствеността в учебните планове се гарантира чрез следните организационни решения: (1) прилагане на макетни форми на учебните планове и програми; (2) планирането на учебното съдържание е общо за редовна и дистанционна форма; (3) всички учебни програми съдържат анотация и тематичен план на английски език; (4) всяка учебна дисциплина доказва своето съответствие с аналогични курсове в европейски и водещи световни университети; (5) учебното съдържание е насочено към формирането на изискваните за ОКС знания, умения и компетентности в съответствие с Националната квалификационна рамка на Република България.

По 9.1.3. В УНСС са изградени структури и се извършва мониторинг на учебните програми, чрез който се идентифицира необходимата информация за качествени промени и подобрения.

Мониторингът се осъществява в рамките на институционализирано сътрудничество между университета и работодателските организации, ориентирано към повишаване на качеството на учебната документация (квалификационни характеристики на специалности, учебни планове и програми) и на образователните услуги, които предлага УНСС.

По 9.1.4. В УНСС е утвърдена и успешно се прилага система за разработване и актуализиране на учебните програми при съобразяване с динамиката и нуждите на трудовия пазар от квалифицирана работна сила. УНСС системно анализира динамиката на трудовия пазар и проучва становищата на работодателите по отношение на изискванията към човешкия капитал. В съответствие със своите дългогодишни традиции УНСС провежда изпреварваща и гъвкава политика по отношение на академичната и бизнес среда.

Мониторинг на програмите се осъществява и на проектен принцип. В периода на самооценка тази дейност е основа на проектите „Оценка на степента на съответствие на обучението и професионалния профил на завършващите студенти икономисти с изискванията на пазара на труда“ и „Анализ и оценка на ефектите от актуализирането

на учебната документация и методиката на обучение в професионално направление „Икономика“ в УНСС в съответствие с потребностите на бизнеса“.

Значима иновация по отношение на изучаването на конкурентната среда с цел формиране на адекватна политика е създаденият през проверявания период управленски методически инструментариум на УНСС за наблюдение на конкурентната среда и пазара на труда, който се прилага от Научноизследователския център по маркетинг при УНСС. В резултат на тази иновация УНСС разполага с подходяща актуална информация за съществени параметри на пазарната среда и за значими аспекти от реализацията на възпитаниците на университета.

За поддържане на тесни контакти с работодателите и познаването на техните становища за качеството на обучението, през акредитационния период УНСС е подписал 37 рамкови споразумения и договори за сътрудничество с водещи компании и организации в страната и 8 в чужбина. Провеждат се периодични срещи-дискусии с ръководствата на компаниите и институциите, с които са подписани споразумения и договори за сътрудничество. На тях се оценяват професионалните компетенции на възпитаниците на висшето училище и определят потребностите от подобряването им съобразно изискванията на бизнеса.

Един от важните аспекти на научното обслужване на бизнеса и на държавата е участието на преподаватели от УНСС в управителни и експертни съвети, както и наемането им като консултанти в различни проекти и бизнес начинания. През периода на оценка преобладаващата част от научните изследвания, финансирани от фонд "НИД на УНСС", се основава на дългосрочни отношения на катедрено и факултетно равнище с организации от бизнеса и публичната администрация.

По 9.1.5. В УНСС са въведени ефективни подходи за ангажиране на преподаватели, студенти и работодатели в мониторинга, прегледа и ревизията на учебните програми посредством: (1) използване на комплексна система от проучвателни инструменти за периодичен преглед, мониторинг и вътрешен одит; (2) активна дейност по обмен на преподаватели, докторанти и студенти с други висши училища и бизнес организации в страната и чужбина; (3) създадени и поддържани подходящи организационни условия за участие на преподаватели, докторанти и студенти в национални и международни академични и бизнес изяви и форуми.

В УНСС е изградена система за периодичен преглед и актуализиране на учебните програми, при което се ангажират както преподавателите, така и студенти и работодатели. Ангажирането става чрез анкети сред студенти на университетско ниво, като част от анкетата е посветена на учебните програми (Център за статистически изследвания на УНСС; Научно-изследователски център по маркетинг) и анкети сред работодатели, като определена част от анкетата е посветена на учебните програми (Център за статистически изследвания на УНСС; Научно-изследователски център по маркетинг, Рейтингова система на ВУ в България).

На катедрено равнище се извършват самооценки на действащи учебни програми от страна на титулярите на дисциплините; актуализация на учебните програми от титулярите на дисциплините в изпълнение на целите по качество на факултетите; анкети сред студентите на катедрено и факултетно равнище (част от анкетите е отделена на учебните програми) и др. Мненията на менторите се събират основно чрез обратна връзка по повод студентските стажове.

Констатация за изпълнение на критерий 9.1.:

В УНСС се осъществява постоянен мониторинг и периодично преразглеждане на програмите, в резултат на което се постигат институционалните цели и съответствие на потребностите на студентите и на обществото.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. УНСС осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми.

По 10.1.1. През периода 2012–2016 г. е УНСС получил високи оценки от външни оценяващи процедури, проведени от: НАОА (на професионални направления, на докторантски програми и от процедури по САНК), Рейтинговата система на висшите училища в Република България, Международната асоциация на бизнес училищата (AACSB) и др.

През периода 2012-2016 г. УНСС получава признание за устойчивото високо равнище на внедрената СУК по международен стандарт ISO 9001:2008 от външни оценяващи процедури, проведени от независима международна одитираща институция (Intertek Group PLC). Ежегодно в университета се провеждат един или два вътрешни одита на СУК във всички факултети и административни звена на УНСС.

В УНСС систематично и устойчиво се осъществяват дейности както за самооценяване, така и за получаване на външни оценки на своите програми за обучение. Самооценяване и външна оценка се извършва в рамките на изградената Система за управление на качеството (СУК) по международен стандарт ISO 9001-2008, обхващаща съответните структури и вътрешнонормативни документи.

През периода 2012-2016 г. международната сертифицираща организация Intertek провежда най-малко веднъж годишно контролен одит на системата. През 2014 г. е осъществена поредната (трета) тригодишна ресертификация на СУК на УНСС. В края на всяка учебна година се провежда преглед от ръководството за функционирането на СУК и възможностите за нейното усъвършенстване. Академичният съвет ежегодно приема и доклад за функционирането на вътрешната Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав на УНСС (СОПКО). Последната версия на СУК е разработена и приета през м. ноември 2016 г., като е обновена съобразно новата версия на стандарта ISO 9001:2015.

Съгласно изискванията на СУК на УНСС и процедурата по качеството ОП 1 "Вътрешни одити" ежегодно в УНСС се провежда най-малко един пълен вътрешен одит, който покрива всички клаузи от стандарта, а при необходимост и втори вътрешен одит в звената, където са установени несъответствия или зони за подобрения. Във въпросниците за вътрешния одит са включени и изисквания на НАОА за институционална и програмна акредитация. През периода 2012-2016 г. са проведени осем вътрешни одита от обучени вътрешни одитори на УНСС, които са установили едно несъответствие и три зони за подобрение. Те са свързани с учебната дейност и допринасят за усъвършенстване на работата в университета. През същия период са проведени и пет външни независими контролни одита и един ресертификационен одит (2014 г.) от независимия одитор Intertek, при които не са установени искания за коригиращи действия и зони за подобрения.

По 10.1.2. В УНСС се съблюдават решенията и препоръките от акредитационни и други процедури по външно оценяване, като се предприемат коригиращи действия по повод резултатите от програмните и други акредитации. Императивно се изпълняват препоръките от решенията на Акредитационния съвет на НАОА.

Успешното развитие както на образователната и изследователската дейност, така и на управленските процеси в УНСС през периода 2012-2016 г. е в основата на високите оценки, които са получени при оценяващи процедури, процедури по следакредитационно наблюдение и контрол и външни одити на УНСС от агенции,

признати на национално и международно ниво – НАОА и Intertek. В УНСС са акредитирани шест професионални направления чрез програмните акредитации, осъществени през периода 2013-2016 г., при всяка от които УНСС получава повишение на капацитета (ПН 3.8 Икономика: 19500; за ПН 3.7 Администрация и управление: 4400; за ПН 3.5 Обществени комуникации и информационни науки: 580; за ПН 3.6 Право: 1500; за ПН 3.1 Социология, антропология и науки за културата: 400; за ПН 3.3 Политически науки: 940).

През периода на оценяване УНСС получава високи оценки в резултат на ежегодни външни оценяващи процедури, проведени в рамките на Рейтинговата система на висшите училища в Република България (РСВУ). От стартирането на Рейтинговата система през 2012 г. УНСС е неизменно сред първите три университета, класирани в съответните ПН. По данни от РСВУ над 50% от анкетираните работодатели в цялата страна, наемащи на работа висшисти от ПН 3.8 "Икономика", предпочитат да наемат възпитаници на УНСС. По критерия "безработица сред завършилите" за издание РСВУ – 2016 г. се установява, че само 2,4% от завършилите УНСС са безработни. УНСС подлежи на ежегоден одит от дирекция "Наука" към МОН относно научноизследователската дейност. От 2016 г. УНСС представя двугодишни отчети (за 2015 г. и 2016 г.) по новия Правилник за наблюдение и оценяване на НИД. УНСС показва високи резултати за 2016 г. при отчитането на научните постижения по показателите от Наредбата за оценяването на научната дейност в ДВУ и определянето на държавната субсидия за наука (коефициент 2,37; 1062 т. при брой на изследователския състав 449).

По 10.1.3. През периода 2012–2016 г. в УНСС е налице устойчива политика за текущо отчитане на резултатите и изпълнение на препоръките от приключили програмни акредитации в шестте акредитирани професионални направления. В УНСС целенасочено са утвърдени и се прилагат регулярни процедури за предприемане на действия, допринасящи за постигане на позитивни резултати след всяка проведена програмна акредитация.

При подготовка на документацията за процедурите по следакредитационен контрол на НАОА се обхващат всички елементи от СУК, което осигурява систематичност и проследяване на динамиката на ключовите показатели за подсистеми на СУК.

Механизмите за поддържане на качеството в УНСС осигуряват устойчивост на процесите по мониторинг на дейностите, чрез което се постига увереност относно напредъка, постиган чрез предприетите действия в резултат на външни процедури и оценки на качеството. Важни механизми в тази насока са процедурите за мониторинг, свързани с процеса за следакредитационно наблюдение и контрол от НАОА. Регулярните обсъждания по време на различни заседания на ръководните органи на университета (ФС, РС, АС) осигуряват разнообразна информация за постигания напредък, която се документира чрез управляваните форми на СУК.

Устойчивостта на процеса на мониторинг проличава от резултатите от процедурите по САНК в УНСС през периода 2012-2016 г. Осъществени са седем процедури по САНК. Четири са относно установяване на съответствия по капацитета. За всички тях е установено, че е налице съответствие на броя на обучаваните студенти и докторанти с определения от НАОА капацитет. Две от процедурите се отнасят за програмните акредитации на ПН 3.6 „Право“ и ПН 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“. Решението на Акредитационния съвет на НАОА потвърждава, че отправените препоръки са изпълнени. Процедура по САНК относно институционалната акредитация на УНСС от 2012 г. е проведена през 2016 г. Със свое Решение (17.11.2016 г., Протокол №25) Акредитационният съвет на НАОА констатира изпълнението на формулираните през 2012 г. препоръки.

В рамките на вътрешния мониторинг в УНСС се прилагат механизми за отразяване на резултатите и препоръките както от проведени институционални и програмни акредитации, така и от независими вътрешни и външни одити. Тези механизми са обвързани с процедурите за коригиране на несъответствията, констатирани от вътрешните и външните одити. Резултатите от вътрешните одити се обсъждат регулярно на заседанията на Съвета по качеството и от Ректорския съвет на УНСС, в резултат на което се предприемат необходими коригиращи и превантивни действия. Като част от регулярния мониторинг след институционалната акредитация са проведени девет семинара на ръководния състав на УНСС, фокусирани върху стратегически въпроси на функционирането на СУК и бъдещото развитие на университета.

В мандатните програми на академичните ръководители на различни управленски равнища в университета са заложили измерими цели, които са обект на анализ и оценка по време на отчетни събрания на съответните колективни органи. Съветът по качеството на УНСС провежда ежемесечни заседания, на които се обсъждат текущи задачи, свързани с поддържането на системата за управление на качеството, анализ и оценка работата на отделни структурни звена на университета. На заседанията на факултетните и катедрените съвети, на факултетните комисии по управление на качеството се приемат самооценките на преподавателите-титуляри на учебни дисциплини и се обсъждат възможности за усъвършенстване на преподаването. Резултатите се регистрират в протоколи от заседанията на съответните колективни органи.

Констатация за изпълнение на критерий 10.1.:

Регулярните вътрешни и външни одити на УНСС, осъществени от национални и международни институции през периода 2012-2016 г., показват устойчиво във времето осигуряване и поддържане на високо равнище на качество на обучението и на академичния състав на УНСС. Констатациите от всеки одит стимулират към разработване на целенасочени мерки за подобряване на образователната услуга.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основата на изложеното в доклада, ПКСНУ прави следните обобщени констатации по отделните оценъчни критерии:

- УНСС има документирана, публично огласена и с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството, която е част от стратегическото му управление и в интерес на обществените потребности. Създадени са условия за нетърпимост към неакадемично поведение и плагиатство.
- УНСС поддържа вътрешна система за управление на качеството на обучението и академичния състав, включваща проучване и отразяване на мнението на студентите и работодателите.
- Официално са приети и се използват методически стандарти за учебна документация и стандарт за промени в нея, свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение.
- В УНСС са създадени необходимите организационни предпоставки (структури, вътрешнонормативни актове и др.) за перманентна грижа за студента, обхващаща всички фази от неговото развитие: привличане на кандидатстуденти; прием; обучение; дипломиране и проследяване на последващата реализация на възпитаниците. Недостатъчно се използва потенциалът на тютюрната система като част от институционалните механизми за осигуряване на високо качество.
- В Университета се предлагат справедливи и прозрачни процедури за осигуряване на качествен академичен персонал, устойчиви практики, правила и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания и участието на обучаваните в научноизследователската дейност.
- УНСС разполага със съвременна материално-техническа база за обучение на студентите от различните ОКС в редовна и дистанционна форма на обучение. Осъществява се авангардна програма за дигитализация на процесите. Осигурено е необходимото финансиране на дейностите и са обезпечени надеждни и леснодостъпни ресурси за обучение и подпомагане на студентите, преподавателите и административния състав при осъществяване на функциите му.
- В УНСС системно се събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури и за състоянието на обкръжаващата среда, при което активно участие вземат и външни заинтересовани страни.
- Създадени са условия за прозрачност на дейностите на УНСС чрез използване на разнообразни комуникационни канали за доставяне на точна, актуална и леснодостъпна информация на всички заинтересовани вътрешни и външни лица.
- В УНСС се осъществява постоянен мониторинг и периодично преразглеждане на програмите, в резултат на което се постигат институционалните цели и съответствие на потребностите на студентите и на обществото.
- Регулярните вътрешни и външни одити на УНСС, осъществени от национални и международни институции през периода 2012-2016 г., показват устойчиво във времето осигуряване и поддържане на високо равнище на качество на обучението и на академичния състав на УНСС. Констатациите от всеки одит стимулират към разработване на целенасочени мерки за подобряване на образователната услуга.

Председател на ПКСНУ:
(проф. д-р Галина Младенова)

